

Засновники Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно – аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Видається двічі на тиждень. Головний редактор* О. Онищенко, академік НАН України. *Редакційна колегія* В. Горовий (заступник головного редактора, науковий керівник проекту), Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:*, Т. Гранчак, О. Пестрецова, В. Пальчик, Н. Тарасенко. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40 – річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524 – 25 – 48, (044) 525 – 61 – 03.Е – mail: siaz@pochta.ru, www.nbuv.gov.ua/siaz.html. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz@pochta.ru**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

**№ 51
(10 липня 2012 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	2
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	32
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	39
ПОЛІТИКА	49
ЕКОНОМІКА.....	55

КИЇВ 2012

У ЦЕНТРІ УВАГИ

XXI сесія Парламентської асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі ухвалила резолюцію «Зміцнення безпеки в регіоні ОБСЄ», внесену Україною

Рішення прийнято 8 липня на XXI Щорічній сесії ОБСЄ в м. Монако (Князівство Монако).

Проект резолюції був ініційований керівником Постійної делегації Верховної Ради України, головою Комітету Верховної Ради України у закордонних справах, віце-президентом ПА ОБСЄ О. Білорусом та ухвалений переважною більшістю голосів без внесення жодних поправок та зауважень.

У своєму виступі керівник Постійної делегації Верховної Ради України акцентував увагу на важливості діяльності Парламентської асамблеї, яка є однією з провідних організацій з питань розв'язання конфліктів у своєму регіоні і ключовим інструментом запобігання конфліктам, врегулювання криз і постконфліктного відновлення, і продовжує відігравати важливу роль у створенні безпечного й стабільного співтовариства ОБСЄ від Ванкувера до Владивостока.

Під час дискусії О. Білорусом було наголошено на невід'ємному праві кожної країни на участь у політичних та військових союзах, зважаючи на необхідність виконання положень Статуту ООН, Гельсінського заключного акта, Паризької хартії та інших документів.

На завершення свого виступу керівник Постійної делегації Верховної Ради України в Парламентській асамблеї ОБСЄ закликав учасників форуму до активного співробітництва та взаємодії на рівні міжнародних організацій у сфері безпеки та необхідності подальшого розвитку архітектури європейської безпеки *(Офіційний веб-сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко мол. наук. співроб.

Президент України В. Янукович звернувся до депутатів

3 липня Президент України В. Янукович звернувся до Верховної Ради з щорічним посланням про внутрішнє і зовнішнє становище України. На відміну від попередніх років, цього разу цей документ об'ємний – майже на 300 сторінок, тож через технічну неможливість оголосити його у Верховній Раді В. Янукович перед народними депутатами особисто не виступав. Натомість депутати отримали друковані примірники, а текст вступного слова до Послання було розміщено на сайті Президента.

Послання Президента у Верховній Раді презентував представник глави

держави Ю. Мірошніченко. За його словами, щогорічне Послання Президента до парламенту є ґрунтовним документом, що аналізує поточний стан справ у країні та виклики, які стоять перед Українською державою. Ю. Мірошніченко наголосив, що під час підготовки Послання глава держави спирався на думки експертів та представників громадянського суспільства. На основі щорічного Послання Президента України В. Януковича до Верховної Ради про внутрішнє і зовнішнє становище України формуватиметься політика уряду та ухвалюватимуться рішення щодо реформ, заявив Ю. Мірошніченко під час брифінгу в парламенті.

У Посланні Президент традиційно акцентує увагу на досягненнях влади, серед яких В. Янукович згадав проведену в стислі терміни адміністративну реформу, кроки в напрямі спрощення умов для підприємницької діяльності та оптимізації системи українського судочинства. За його словами, основні зусилля влада направила на подолання економічної кризи, розвиток базових і перспективних секторів вітчизняної економіки, боротьбу з корупцією і перебудову неефективної системи соціального захисту населення.

В. Янукович зазначив, що нині в Україні реалізується ряд пілотних проектів, спрямованих на модернізацію системи охорони здоров'я, освіти, втілюються програми регіонального розвитку, розроблені за безпосередньої участі органів місцевого самоврядування. «Проте вже на початкових стадіях українські перетворення натрапили на перешкоди, які сьогодні несуть реальну загрозу гальмування процесу глибинного оновлення всіх сфер суспільного життя, призводять до знецінення отриманих результатів», – вважає він.

Головними з таких перешкод В. Янукович вважає інерцію і «опір корумпованої бюрократії». «Протиріччя між намірами державного політичного керівництва та інтересами бюрократичних груп, сформованих за регіональним та галузево-корпоративним принципами, набувають все більш конфліктний характер. Ці протиріччя створили сприятливий ґрунт для зміцнення ідеологічних позицій політичних партій і рухів, опозиційних до реформаторського курсу. Деструктивна діяльність цих сил отримала втілення в численних політичних спекуляціях», – зазначив Президент.

В. Янукович запевнив, що влада докладатиме зусиль для залучення громадянського суспільства до процесу вироблення і реалізації курсу на реформи. Шлях до цього пролягає через зростання відкритості публічної політики. «З урахуванням цього, безсумнівно, великого значення набувають вибори до Верховної Ради 2012 р. Саме вони повинні стати відправним пунктом у процесі повернення парламенту статусу органу влади, який безпосередньо представляє інтереси громадян. Рада повинна припинити функціонування в режимі закритого елітного клубу», – сказав він.

«Найбільшим викликом для розвитку парламентаризму в Україні є занепад представницької ролі Верховної Ради», – вважає В. Янукович. «Формування складу парламенту в результаті виборів за пропорційною системою “закритих” партійних списків призвело до підміни інтересів виборців корпоративними інтересами партійних верхівок, розмивання відповідальності за законодавчу підтримку уряду», – додає Президент.

На його думку, ухвалення закону про змішану, пропорційно-мажоритарну систему виборів нині дасть змогу одночасно зберегти представництво партій у парламенті та відновити безпосередній зв'язок між виборцями й депутатським корпусом.

Серед основних напрямів політичних перетворень у 2012 р. В. Янукович назвав підготовку та проведення конституційної реформи. Зокрема, Президент вважає за доцільне встановити в новій Конституції норму про ухвалення Верховною Радою законів та інших актів більшістю від присутніх на засіданні народних депутатів за умови присутності не менше половини конституційного складу Верховної Ради. Як відомо, нині для прийняття Верховною Радою законів потрібні голоси не менш як половини конституційного складу парламенту, тобто мінімум 226 голосів.

Крім того, В. Янукович виступає за закріплення в Конституції можливості Верховної Ради впливати на формування складу Кабінету Міністрів. «Розширення підстав для конституційно-правової відповідальності Верховної Ради у разі її недієздатності, надання Верховній Раді можливості впливати на призначення членів Кабінету Міністрів і їх відставку, зокрема, через введення процедури інтерпеляції», – наголошується у переліку основних напрямів реформи. Інтерпеляція – вид офіційного запиту депутата до уряду в цілому або до будь-якого з його членів з певного питання, відповідь на яке передбачає ухвалення резолюції з винесенням вотуму довіри чи недовіри.

Серед напрямів конституційної реформи, запропонованих Президентом, також обмеження депутатської недоторканності та інших імунітетів за професійною ознакою.

Крім того, на думку В. Януковича, стабільності роботи парламенту посприє правове врегулювання діяльності меншості, що закріплює право опозиції на представництво в керівництві і головування в низці комітетів, зокрема з питань свободи слова та інформації, з питань бюджету, з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією та спеціальної контрольної комісії з питань приватизації.

При цьому він не відкидає, що нова Верховна Рада введе систему відкритих списків для визначення 225 депутатів, що обираються за пропорційною системою. Президент обґрунтував також причину інших ключових змін виборчого законодавства. Зокрема, на його думку «відмова від блоків і підвищення бар'єра до 5 % заблокують проходження у ВР партій радикальної спрямованості, які відрізняються низьким коаліційним потенціалом».

В. Янукович також запропонував ввести механізми відкликання населенням обраних міських голів, голів сільських і селищних рад, а також депутатів місцевих рад. Він обіцяє також надати районним та обласним радам право створювати власні виконавчі органи, передати обласним та районним радам і виконкомам більшість функцій, що належать нині місцевим державним адміністраціям. Чи означає це необхідність ліквідації місцевих держадміністрацій, у документі не повідомляється.

Традиційно найбільшу частину президентського Послання до

парламентаріїв – понад 100 сторінок документа – відведено економічному розділу. Актуальним завданням на 2012 р. В. Янукович назвав прискорення реформування національної економіки і соціальної системи. Базовими пріоритетами в цьому процесі має стати забезпечення сталого економічного зростання в умовах глобальної кризи і підвищення соціальних стандартів. «Створення вільного середовища для розкриття підприємницького потенціалу суспільства, лібералізація і дерегуляція підприємницької діяльності мають залишатися стрижнем економічних реформ», – зазначив він, додавши, що поліпшення бізнес-клімату буде стимулювати зростання економіки, розвиток внутрішнього ринку, створення нових робочих місць. А зниження адміністративного і фіскального тиску на суб'єктів підприємництва сприятиме подальшій детінізації економіки та підвищенню доходів бюджету, упевнений Президент України.

В Україні необхідно виробити нові підходи до промислової політики, а також прискорити розвиток реального сектору економіки, наголосив Президент. В основу нових підходів, на думку В. Януковича, має бути закладено мету забезпечити модернізацію і технологічне оновлення цього сектору. Зростання інвестиційної та інноваційної активності бізнесу, впровадження енергоощадних технологій – єдино можливий шлях до підвищення якості економічного зростання», – наголосив В. Янукович.

Президент вважає, що позитивним фактором залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій буде підвищення правових гарантій інституту власності, тому забезпечення захисту і реалізації прав власності є одним з головних пріоритетів реформ в економічній сфері, як і «посилення конкуренції, дерегуляція і поступове приведення регуляторних норм у відповідність із найкращою європейською практикою».

Говорячи про стабільність національної валюти, В. Янукович взазначив, що Україні варто відмовитися від прив'язки гривні до долара. «Валютна стабільність вимагає: відмови від використання штучної прив'язки гривні до долара США як антиінфляційного заходу та переходу до формування гнучкої динаміки валютного курсу в межах валютного коридору», – вказується в щорічному Посланні Президента до парламенту.

Крім того, у своєму Посланні В. Янукович наголошує на важливості посилення передбачуваності курсової динаміки шляхом, зокрема, згладжування суттєвих курсових стрибків у межах певного курсового коридору після уточнення параметрів «істотних змін» валютного курсу. Причому Президент виступає за поступове розширення коридору гнучкості гривні на основі формалізації правил такого розширення.

У Посланні також пропонується підвищити прозорість процесу курсоутворення завдяки введенню порядку звітності Національного банку України про обсяги щоденних валютних інтервенцій, ефективність вжитих заходів та причини виникнення кризових ситуацій.

В. Янукович вважає, що поліпшення сальдо поточного рахунку повинне сприяти створенню умов для зростання експорту товарів і послуг та імпортозаміщення, контроль над нарощуванням валового зовнішнього боргу.

У Посланні також наголошено на доцільності посилення економічних

важелів залучення капіталів до країни і розвитку захисних механізмів, здатних забезпечити незалежність фінансового сектору та контроль над валютними та фінансовими трансграничними потоками. Причому глава держави у Посланні пропонує розглянути можливість введення податку на міжнародні спекулятивні транзакції («податку Тобіна»).

«Загрози курсовій стабільності пов'язані з впливом невизначеності на світових валютних ринках, девальваційними процесами у світі, значним дефіцитом торговельного балансу України, зростанням витрат на обслуговування зовнішнього боргу, високими девальваційними очікуваннями населення та глобальною тенденцією до виведення капіталів з ринків, що розвиваються, в умовах переорієнтації інвесторів на ринки розвинених країн», – наголошується в документі.

Крім того, у Посланні допускається посилення тиску на ціни у зв'язку з очікуваним неврожаєм основних сільськогосподарських культур. «У другому півріччі 2012 р. можливе привнесення інфляційного впливу з продовольчого ринку у зв'язку з очікуваним неврожаєм основних сільськогосподарських культур. Після періоду гальмування інфляційних процесів у 2011 р. вірогідним є підвищення темпів зростання цін як компенсація за втрату доходів, навіть в умовах уповільнення динаміки», – сказано в посланні.

Утім, на думку Президента, у разі збереження відносно високих темпів економічного зростання (приросту ВВП на рівні принаймні не нижче 2011 р.), підвищення інфляції на 2–3 п.п. відіграватиме роль стимулятора економічної активності й буде прийнятним.

Керівник інформаційно-аналітичного центру FOREX CLUB в Україні М. Івченко вважає, що очікування інфляційного зростання реальні. «Восени інфляція традиційно прискорюється. Не винятком, мабуть, стане і 2012 р. Сприятим цьому буде менший урожай зернових в порівнянні з 2011 р., традиційне зростання ділової активності в цей період, збільшення темпів зростання грошової маси в країні, а також можливе зростання цін на світових товарних ринках через оголошення нових заходів стимулювання в США і країнах ЄС. З урахуванням даних факторів темп зростання інфляції в осінні місяці може підвищитися до 1,5–2,5 %. Тим не менш, річний показник не повинен перевищити 7 %», – зазначає експерт.

Що стосується курсу гривні, то, за словами М. Івченка, він буде поступово зростати. «Уповільнення світової економіки, зокрема США, Китаю, країн СНД, чинитиме тиск на поточний і фінансовий рахунки платіжного балансу України, відповідно, на гривню. Намір зробити курс долара в країні більш гнучким є позитивним. Це дасть змогу уникнути багатьох економічних дисбалансів. Однак, потрібно зазначити, що даний крок вимагатиме більшої відповідальності, у тому числі, у підтримці стабільності банківського сектору. Ми очікуємо, що до кінця року середній курс продажу готівкового долара підвищиться до 8,25–8,40 грн», – сказав експерт.

Виконавчий директор Європейської бізнес-асоціації Г. Дерев'яноко згодна з тим, що восени можна очікувати прискорення темпів зростання споживчих цін. «Причиною тому може бути те, що урожай зернових

очікується нижчий, ніж у минулому році. Тим не менш, за результатами року не передбачається різкий стрибок інфляції, вона буде на рівні 5 %», – відзначає експерт.

Щодо курсової політики вона вважає, що «відмова від прив'язки курсу гривні до курсу долара необхідна і не тільки як антиінфляційний захід. Якщо курсоутворення стане більш гнучким, це дасть змогу знизити доларизацію банківської системи і, можливо, убезпечить реальний сектор економіки від зовнішніх шоків. Але поточної осені, скоріше за все, не варто очікувати зміни валютно-курсної політики, головним чином через вибори».

Президент Українського аналітичного центру О. Охріменко також вважає, що ймовірність прискорення інфляції з кінця літа велика, і для цього є всі передумови. «Найголовніше, що тільки висока інфляція дала змогу українській економіці хоча б мінімально вирости. Для України інфляція – не зло, а благо, на відміну від країн єврозони. Тому зростання заробітної плати бюджетників і підвищення пенсій перед виборами має стати тим стимулом зростання купівельної спроможності, який так потрібен і нашій торгівлі, і промисловості. Крім того, вибори стануть хорошим поштовхом емісії гривні для фінансування різних соціальних програм. Уже за підсумками червня 2012 р., процес емісії гривні почався. Як результат – часткове прискорення підвищення споживчого настрою. Багато в чому офіційний показник інфляції штучно спотворювався на початку року, щоб потім влада могла змішати низький показник і суперінфляцію під вибори. Таким чином буде “забезпечена” потрібна цифра в кінці року», – відзначає експерт.

За його словами, абсолютно правильна думка, що жорстка прив'язка курсу гривні до долара себе вичерпала. «В умовах, коли російський рубль і євро суттєво девальвували, немає сенсу втримувати стабільним курс гривні відносно долара. У зв'язку з цим було б доцільно повернутися до практики 2000–2004 рр., коли курс нацвалюти не був фіксованим. Досвід тих часів свідчить, що плаваючий курс не несе ризиків для населення і для бізнесу, якщо НБУ планомірно здійснює девальвацію, не допускаючи різких стрибків. Для економіки не небезпечно, якщо курс долара за рік зросте на 10–15 %, небезпечно, коли на 10–15 % підвищується протягом дня. Саме фіксований курс наприкінці 2008 р. створив передумови для різкої девальвації гривні», – підкреслив О. Охріменко.

Економіст інвестиційної компанії «Трійка Діалог» Є. Гавриленков вважає, що гнучка курсова політика необхідна для ефективнішого реагування на зовнішні фінансові потрясіння. За його словами, прив'язка гривні до долара виглядає дивно, у той час, коли багато сусідів країни перебуває в єврозоні. «Це добре, коли долар слабкий, але коли він зміцнюється, в Україні виникає проблема: баланс платежів порушується, конкурентність українських експортерів знижується», – запевнив експерт.

У свою чергу нинішній міністр економічного розвитку П. Порошенко, який донедавна очолював раду Нацбанку, вважає, що НБУ необхідно розглянути можливість прив'язки гривні до кошика валют. На його думку, завдання збереження стабільності національної грошової одиниці деякі фахівці НБУ розуміють абсолютно некоректно, вважаючи, що стабільність означає

фіксований курс до однієї валюти.

«Це не означає, що завтра курс повинен бути відпущений у вільне плавання, але можуть бути певні перехідні етапи. Наприклад, як у РФ, де діє прив'язка до кошика валют», – сказав він.

Жорстка прив'язка гривні до якоїсь однієї валюти, у випадку України до долара, може спровокувати різку девальвацію нацвалюти. Якщо ж Нацбанк буде орієнтуватись на мультивалютний кошик, то стрибки та падіння гривні будуть значно плавнішими і не такими болючими для населення, погоджується експерт з питань економіки О. Пасхавер.

У Посланні В. Янукович також зазначив, що прискорення потребують реформи в аграрному секторі. «Уже цього року до зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення необхідно забезпечити створення і повноцінне функціонування механізмів захисту інтересів сільгоспвиробників і продовольчої безпеки країни в цілому», – підкреслив глава держави.

У частині правового розвитку України відзначено, що «процес реформування вітчизняної правової системи, а відповідно, і правоохоронної системи, відбувається безпланово і безсистемно. На державному рівні відсутній науково обґрунтований, зважений підхід до питань юридичної стратегії й тактики... хоча робота з експертизи проектів нормативно-правових актів організована досить ефективно, однак зазвичай результати таких експертиз розробниками проектів не враховуються, наслідком чого є прийняття законів, кон'юнктурно-корпоративних за змістом, які збільшують колізійність у процесі їх виконання». Тому найближчим часом необхідно розробити та прийняти Концепцію правової політики України.

На сьогодні невідкладною є реформа системи соціального забезпечення й соціального захисту українських громадян, ідеться в Посланні Президента. Основними принципами соціальних реформ мають стати такі: гарантії надання адекватної державної допомоги тим, хто цього дійсно потребує, раціональні соціальні видатки й висока якість соціальних послуг, що надаються громадянам з боку держави.

Дотримання цих принципів у соціальній політиці держави при реалізації реформ у сфері соціального захисту, охорони здоров'я дасть можливість Україні наблизитися до створення моделі сучасної соціальної ринкової економіки. Її перевагами є високий рівень соціальних стандартів, ефективний захист прав працівників, розвинена система соціального захисту.

Особливої уваги з боку держави потребує гуманітарна сфера. За словами В. Януковича завданнями нової гуманітарної політики мають стати духовне оздоровлення українського суспільства, розкриття його творчого потенціалу.

У документі окреслено досить докладну й реальну картину нинішньої міжнародної ситуації, позначивши основні світові тенденції та окресливши головні виклики, які стоять сьогодні як на глобальному, так і на регіональному рівнях.

Щодо європейського вибору України, то він залишається незмінним і, згідно з Посланням Президента, це зумовлено «самим фактом цивілізаційної належності до співтовариства європейських народів». «Інтеграція у

європейський політичний, економічний і гуманітарний простір є стратегічним орієнтиром і системоутворюючим фактором розвитку держави», – сказано в документі.

В. Янукович заявив, що євроінтеграційні перспективи України безпосередньо залежать від втілення у життя таких засадничих цінностей Європейського Союзу, як свобода, демократія, рівність, правова держава та права людини, плюралізм, недискримінація, толерантність, справедливість і солідарність, що відображені для країн-претендентів у так званих Копенгагенських критеріях.

«Використання досвіду країн-членів Євросоюзу, запровадження європейських стандартів дотримання верховенства права, прав людини та розвиток дієвої ринкової економіки має на меті підвищення якості життя в Україні. З огляду на це державна політика України базується на зазначених вище критеріях членства в ЄС, у т. ч. щодо підвищення прозорості, відкритості та публічності в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування», – ідеться в Посланні.

Нині, за словами В. Януковича, головним питанням євроінтеграційного процесу є укладання Угоди про асоціацію, яка започаткує якісно новий етап у відносинах між Україною та ЄС – перехід від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції. «Угода про асоціацію має доленосне значення для України і формує дороговкази для життєво важливих внутрішніх реформ шляхом модернізації... Підписання Угоди відбудеться, незважаючи на будь-які внутрішні чи зовнішні перешкоди політичного характеру, що мають виключно тимчасовий характер», – ідеться в документі.

Зі значної кількості стратегічних партнерів України у президентському документі особливе значення надається взаємодії з РФ, США та КНР. У Посланні, зокрема, наголошується, що Україна усвідомлює важливість подальшого розвитку конструктивних і рівноправних відносин із РФ, зокрема, з огляду на критичну залежність української економіки від російських енергоносіїв. «Завершення періоду напруженості в українсько-російських відносинах саме по собі не вирішило наявні проблемні питання, хоча і створило більш сприятливі умови для конструктивного діалогу і пошуку компромісів», – вважає В. Янукович. За словами Президента, безумовним досягненням у двосторонніх відносинах є підписання довгострокової комплексної програми економічного співробітництва на 2011–2020 рр.

В. Янукович також відзначив доцільність для розвитку стратегічного співробітництва з інтеграційними об'єднаннями на просторі СНД розробки, зокрема, таких інструментів зовнішньоекономічної політики:

- системи заходів щодо співробітництва з відповідними органами Митного союзу у сфері оцінки та атестації українських підприємств для експорту продукції та послуг на ринки Митного союзу;

- комплексного плану превентивних заходів для запобігання витісненню української товарної продукції з ринків Російської Федерації;

- введення у відносинах із країнами Митного союзу та ЄврАзЕС принципів застосування торговельних обмежень у відповідності до норм і

правил СОТ, які є виключною (надзвичайною) мірою, обмеженою в часі і стосуються дуже вузької товарної групи;

– стратегія взаємодії України з країнами Митного союзу і ЄврАзЕс, що базується на загальноєвропейських принципах торгово-економічного співробітництва, визначених в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС;

У контексті українсько-китайського співробітництва пріоритетним напрямом визначено залучення китайських інвестиційних і технологічних можливостей у різні галузі української економіки. «Україна зацікавлена в інноваційному підході до торгово-економічного та науково-технічного співробітництва. Нам потрібні нові китайські технології і високотехнологічна продукція. У свою чергу ми готові надати китайським підприємцям цікаві пропозиції в галузі розвідки і видобутку корисних копалин, металургії, хімічної промисловості», – ідеться в документі.

Також в документі зазначено, що для сучасного Китаю актуальним є створення іноземних продовольчих баз, особливо в умовах продовольчої кризи. «Тому наші держави мають широкі перспективи у співпраці в агропромисловому секторі», – відзначає В. Янукович.

Відповідаючи на запитання про зовнішньополітичні пріоритети, що містяться в щорічному Посланні Президента України до Верховної Ради, секретар Ради національної безпеки і оборони України А. Ключев заявив, що доля відносин з ЄС нині більше залежить від самого Євросоюзу, який висуває політичну складову взаємин з Україною на передній план.

За словами А. Ключева, хоча євроінтеграції присвячений окремий розділ Послання Президента, про європейські стандарти йдеться практично в усіх інших його розділах, включаючи підрозділи про політичні реформи, розвиток громадянського суспільства, реформи судової та правоохоронної систем.

Водночас, зазначив секретар РНБО, у Посланні описані нові підходи до стратегічного партнерства України з Російською Федерацією, США і Китаєм – ключовими геополітичними центрами. Головна мета відносин нашої країни з цими центрами впливу полягає в посиленні міжнародних гарантій безпеки України, її суверенітету і територіальної цілісності, забезпеченні сталого економічного зростання.

«Упевнений, усі добре розуміють, чому Президент вказав саме на ці країни. Росія – багаторічний партнер України, країна, з якою у нашої держави найвищий торговельний оборот. І сьогодні існують великі резерви для розширення співробітництва. А багаторічна історія українсько-російських взаємин дає змогу сподіватися на більш швидку реалізацію цього потенціалу в порівнянні з перспективами розвитку співробітництва з іншими державами. Що ж стосується США і Китаю, то це найбільші економіки світу, від яких, за великим рахунком, залежить доля світової економіки. Тому просто безглуздо не вважати їх пріоритетом для стратегічного партнерства», – сказав А. Ключев.

Секретар РНБО звернув увагу, що в посланні наголошується на важливості імплементації угоди про асоціацію Україна – ЄС, розглядаються інструменти практичної реалізації цього договору, включаючи створення зони вільної торгівлі. Послідовна імплементація механізмів угоди про

асоціацію має створити базис для стійкого політичного та економічного розвитку нашої держави.

«Послання Президента до парламенту містить діагностику не так проблем, з якими стикається Україна, як діагноз того, як влада сьогодні розуміє ситуацію в Україні, які проблеми вона бачить як пріоритетні», – наголосив директор Інституту глобальних стратегій, експерт В. Карасьов.

На думку експерта, у Посланні є відчуття того, що влада розуміє проблеми, які є сьогодні в Україні, але не пропонує такі рішення, які б змогли вирішити ці проблеми. «Тому в цьому посланні відображена не так реальність, в якій живе суспільство, як реальність, яку бачить влада», – зазначив експерт.

Загалом експерти відзначають високий рівень підготовки цього річного послання Президента до парламенту, зокрема аналізу процесів, які відбуваються, перспектив і ризиків. Команда авторів документа досить компетентно проаналізувала ситуацію в багатьох сферах життєдіяльності держави, а також виклала можливу тактичну і стратегічну лінію подальших дій влади. З огляду на ту обставину, що за рішенням парламенту послання Президента до ВР набрало статусу закону, на підставі якого парламент зобов'язаний формувати бюджет, ґрунтовний підхід до написання цього документа дає підстави сподіватися на утвердження сучасної України як країни високих економічних, політичних і соціальних стандартів.

В. Пальчук, канд. наук із соц. комунікацій, мол. наук. співроб.

Мовне питання як наріжний камінь української політики

3 липня Верховна Рада України ухвалила в цілому законопроект № 9073 «Про основи державної мовної політики». «За» проголосували 248 народних депутатів. За словами одного з авторів цього документа, народного депутата парламенту, члена фракції Партії регіонів В. Колесніченка, закон має набрати чинності з 1 січня 2013 р.

Об'єднана опозиція «Батьківщина» не визнає ухвалення мовного закону. Про це на спільному брифінгу заявили голова ради Об'єднаної опозиції А. Яценюк і один з лідерів партії «Батьківщина» М. Томенко. «Ніякої процедури голосування відповідно до Конституції не відбулося, і Президент не має права підписувати цей закон. Якщо Президент підпише, він стане співучасником конституційного злочину і нестиме кримінальну відповідальність разом з тими депутатами, які протягнули цей закон», – наголосив А. Яценюк. У свою чергу М. Томенко заявив, що при голосуванні відбулося грубе порушення всіх конституційних і регламентних норм. Зокрема, щодо голосування чужими картками, у тому числі карткою самого М. Томенка. Він звернув увагу, що під час ухвалення мовного закону було порушено цілу низку приписів Регламенту ВРУ, зокрема, Погоджувальна рада лідерів фракцій і комітетів ухвалила рішення не розглядати цей законопроект; документ не був розглянутий профільним комітетом

парламенту; не розглянуті поправки, яких було понад дві тисячі. Крім того, за словами віце-спікера, якщо подивитись стенограму засідання, то рішення про включення цього законопроекту до порядку денного так і не було ухвалено.

Пояснення даної позиції дав «Українській правді» представників опозиції депутат від НУ – НС І. Стойко. За його словами, було порушено процедуру розгляду питання. «Перше голосування Мартинюка стосувалося позачергового включення в порядок денний мовного закону. Це голосування провалилося. Після цього він поставив питання про повернення до розгляду про включення в порядок денний, а третє голосування – про саме включення в порядок денний», – сказав опозиціонер. «Але Мартинюк намагається довести, що це було голосування про сам мовний законопроект», – зазначив І. Стойко. При цьому він додав, що «зараз намагаються підрихтувати стенограму, щоб третє голосування вважалось за сам мовний законопроект».

Позицію стосовно того, що мовний законопроект на минулому пленарному тижні не мав підстав для розгляду, поділяє і сам Голова ВРУ В. Литвин. «Закон про основи державної мовної політики не може і не буде розглядатися. По-перше, він не підготовлений. По-друге, він викликає політичне протистояння і суперчності. Двох цих причин достатньо, щоб не розглядати це питання», – наголосив В. Литвин під час брифінгу за результатами погоджувальної ради лідерів парламентських фракцій перед ухваленням цього законопроекту.

У зв'язку з даною ситуацією Голова Верховної Ради України В. Литвин і заступник Голови М. Томенко подали заяви у відставку. Щодо підстав для підписання даного закону В. Литвин висловився так: «Зараз виникає питання – а який прийняли закон? В режимі першого читання? Ні, цього не було сказано. З урахування частини поправок комітету? Ні, цього не сказано. Тому, з огляду на це, він не може бути направлений на підпис до Президента України. Закон не можна підписати, немає підстав для того, щоб підписати». Мовний законопроект був ухвалений у другому читанні з масою недоліків, – заявив спікер парламенту.

На сьогодні Закон № 9073 «Про основи державної мовної політики» залишається не підписаним Головою ВРУ. З огляду на такий розвиток подій у своїх коментарях оглядачі охарактеризували цей закон як такий, що «завис у повітрі».

У свою чергу більшість у парламенті, яка проголосувала за закон без обговорення, попри те, що друге читання передбачає постатейний розгляд поправок до законопроекту, висловила власне розуміння таких дій. Так, представники Партії регіонів стверджують, що до профільного комітету Верховної Ради депутати подали понад 2 тис. поправок до документа, що дало підстави розглядати такі дії як зумисне затягування розгляду законопроекту в другому читанні. Як відомо, на передодні ухвалення мовного законопроекту лідер фракції Партії регіонів В. Єфремов наголошував, що у випадку, якщо протягом 30 днів комітет не розгляне цей законопроект і не прийме зрозуміле рішення щодо нього, «сесія має право в цьому залі розглянути даний документ».

На думку М. Чечетова, внесення поправок до другого читання з метою затягування процесу розгляду законопроекту завадило профільному комітету підготувати документ до другого читання. Тому, «згідно з регламентом, ми винесли законопроект на друге читання і в цілому в тому вигляді, в якому він був спочатку – без єдиної поправки», – заявив депутат.

Що стосується подальшого вдосконалення мовного закону, то, як вважає один з його авторів В. Колесніченко, у законі, прийнятому в редакції першого читання, є норми, «які необхідно підкоректувати». «Ми їх підкоректуємо тоді, коли буде необхідно», – зазначив він.

Ухвалення «мовного» закону викликало широкий резонанс в суспільстві та експертному середовищі.

О. Палій, політолог, кандидат політичних наук, для «Української правди» писав, що в мотивації прихильників даного закону є три ключові помилки. Перша з них – та, що нібито закон спрямований на захист прав тих, хто говорить російською мовою. Насправді, аби досягти таких простих цілей не потрібен новий закон, оскільки діють інші чинні закони. Зокрема, закон про звернення громадян, який передбачає, що «громадяни мають право звертатися до органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, об'єднань громадян, посадових осіб українською чи іншою мовою, прийнятною для сторін». Що стосується мови освіти, в Україні чинне законодавство вже сьогодні дозволяє відкривати іншомовні школи і класи на вимогу батьків. Норма про інструкції до ліків різними мовами взагалі може бути введена простим наказом Мінохорони здоров'я. Другий аспект пов'язаний з твердженням авторів закону, що він не загрожує державному статусові української мови, – зазначає О. Палій. Автори законопроекту стверджують, що «жодне положення цього закону не може тлумачитися як таке, що спрямоване на звуження сфери використання державної мови». При цьому не конкретизовано – а в чому ж саме виражено статус державної мови, якщо в країні можна буде народитися і померти, не маючи жодної потреби її використовувати? Садочок, школа, вступ до вищих навчальних закладів, вуз, наука, освіта, кіно, радіо, телебачення, друковані ЗМІ, оголошення, публікація нормативних актів – зможуть існувати цілком без української мови. За таких умов оглядачі «України молоді» передбачають повну русифікацію вищої, а згодом, імовірно, й середньої освіти на сході та півдні України, оскільки ст. 20, ч. 3 вимагає в обов'язковому порядку збирати відомості про мову, якою хочуть навчатися учні й студенти – як при вступі, так і під час навчання. Українці на всій території держави після набуття законом чинності будуть зобов'язані вивчати регіональну (у більшості регіонів – російську) у школі (ст. 20) й оформляти паспорт та всі без винятку інші документи, які посвідчують особу (ст. 13), російською. «Прикінцеві положення» ухваленого ВР закону скасовують усі норми законодавства, які досі забезпечували певні гарантії для функціонування державної мови в освіті, кіно, телебаченні, рекламі та деяких інших сферах.

На ризики послаблення державного статусу української мови вказують оглядачі ряду видань. Вони переконані, що Закон № 9073 «Про основи

державної мовної політики» має на меті під вівіскою захисту нацменшин упровадити всюди російську мову як альтернативу державній, витиснути українську.

За їхнім висновком, для державної української без приписок «і/або регіональною чи мовою меншини» закон залишає лише такі обов'язкові сфери застосування: ухвалення актів вищих органів влади, оформлення слідчих і судових документів, написання адрес на поштових відправленнях та виготовлення картографічних видань для внутрішнього вжитку. Крім того, поки що єдина державна залишатиметься мовою Збройних сил та інших військових.

Свої висновки стосовно положень закону зробила Венеціанська комісія, яка як негатив закону оцінила паралельне використання російської та державної мов, що суперечить ст. 10 Конституції (п. 46 Висновків). На думку комісії (п. 66), українська мова позбавляється гарантій як державна. Якщо брати до уваги Декларацію про права осіб, що належать до нацменшин, релігійних і мовних меншин (ООН, 1992), там сказано: «Держави вживають відповідних заходів для того, аби там, де це можна здійснити, особи, що належать до нацменшин, мали необхідні можливості для вивчення своєї рідної мови або навчання рідною мовою». Однак у Декларації ООН про права нацменшин є застереження до вживання їхніх мов: «де це можна здійснити». Офіційна багатомовність потягне за собою кількаразове збільшення документообігу, «поліглотизацію» чиновників, величезні фінансові витрати, – стверджують оглядачі. До прикладу, за законом робота обласних чиновників Одеського регіону передбачатиме не тільки спілкування, а й вироблення документації болгарською, гагаузькою, румунською (молдавською) мовами. А назви вулиць, а печатки трьома мовами? Це, якщо чесно виконувати Хартію, а не замінити мову всіх нацменшин на російську, зазначають експерти.

Безпідставними, на думку О. Палія, є також заяви влади про те, що прийняття заспокоїть суспільство.

За його словами, інтелектуальна частина суспільства вже сьогодні цілком виправдано сприймає ситуацію максимально драматично. Насправді цей законопроект розриває країну на дві частини, і в одній з них гранично спрощує асиміляцію українців та знищення української мови, знищує всі стимули, щоб знати українську, переконаний О. Палій. Норма «мовного законопроекту» про умови отримання мовою статусу регіональної (і фактичних умов заміни нею державної мови, тобто використання не поряд з державною, а замість неї) означає силове розривання і так вкрай вразливого інформаційного простору країни, що лише народжується, на дві приблизно рівновеликі частини, що в нинішніх умовах інформаційного суспільства означає практичну підготовку до дезінтеграції країни.

За словами керівника політичних програм Українського незалежного центру політичних досліджень С. Конончук, цей закон не регулює мовну політику в Україні, а навпаки, ускладнює регулювання. «Наприклад, одне тільки поняття регіональних мов викликає певні складнощі. Захист мов, які зникають – це одне питання, а захист мов, які мають цілий материк – це інше. Тому наскільки це адекватно – приймати закон, який прагне захищати російську мову. Російська мова як така, на мою думку, соціального захисту

не потребує, тому що в неї є величезний ареал, де вона себе прекрасно почуває», – зазначила експерт. На думку С. Конончук, варто ставити питання інакше – як забезпечити реалізацію мовних та культурних потреб. І ці питання не вирішуються даним законом.

Водночас В. Колесніченко переконаний, що насправді цей закон для України є компромісним, ліберальним і не викликає конфліктів серед населення. «При цьому російська мова віднесена на невідповідний для неї рівень, а враховуючи кількість російськомовних громадян України, очевидно, що ця мова має займати особливе положення, і це не моя власна думка, а рекомендації Комітету міністрів Ради Європи», – зазначив політик. І це особливе положення полягає в наданні «російській мові другої державної, але для цього необхідно прийняти проміжний закон, знизити рівень напруги і підвищити рівень толерантності. Тоді через три-чотири роки ми можемо до цієї теми повернутися, не створюючи умов для громадянської війни», – висловив власну позицію В. Колесніченко.

Однак оглядачі ряду видань зазначають, що даним мовним законом українські політики не формують єдину націю навколо української мови. Підтвердженням цієї позиції є заява Держдуми РФ: «Гарантії можливості вільного використання російської мови в державах проживання співвітчизників мають важливе значення для розвитку інтеграційних процесів, зміцнення позицій Росії». Про те, що статус російської мови є питанням глибокого політичного інтересу Москви, пишуть закордонні видання, зокрема, The New York Times. Автор статті Д. Хершенхорн зазначає, що підвищення статусу може бути сигналом до того, що Президент В. Янукович шукає підтримку на Сході, хоч у нього натягнуті відносини з Кремлем. Поряд з такими заявами, прийняття у сумнівний «не безхмарний» спосіб мовного законопроекту ряд експертів розглядає як чергову передвиборну політичну технологію Партії регіонів.

Так, голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко, вважає: «Якщо цей законопроект буде прийнятий і підписаний Президентом, тоді не виключено, що вже восени будуть рішення певних місцевих рад про надання відповідного статусу російській, можливо, угорській та румунській мовам в тих регіонах країни, де є їх носії... Це буде передвиборною політичною технологією», – підкреслив експерт. Дана позиція експертів підтверджується заявами представників Партії регіонів усіх рівнів, які в один голос стверджують, що цим законом їх політична сила виконала обіцянки, дані виборцям.

Аналіз висновків експертів дає підстави стверджувати, що в складній ситуації опинився власне Президент В. Янукович, зокрема щодо прийняття зваженого рішення. Як зазначає В. Фесенко, для Президента ухвалення цього законопроекту буде не вигідним рішенням. Оскільки, за його словами, ухвалення Закону «Про засади державної мовної політики» може призвести до серйозного напруження і розколу в суспільстві. Однак, він погоджується з думкою, що закон буде підписаний Президентом. При цьому, він не виключає, що вже восени закон буде відмінено. «Закон буде підписаний влітку, коли народ буде у відпустці. Після виборів він з великою долею

імовірності буде визнаний як неконституційний – з допомогою Конституційного Суду», – передбачив політолог.

Погоджується з даною позицією директор Інституту глобальних стратегій В. Карасьов. «Скоріш за все, цей закон буде підписаний. Якщо В. Янукович його ветоє, він ризикує стати головним ворогом більшої частини російськомовних громадян України», – прогнозує експерт. «Однак головне не це. Він може стати ворогом Кремля, оскільки Кремль, нове російське керівництво схвалило даний закон вустами глави Адміністрації президента РФ С. Іванова. Українське керівництво сподівається, що після прийняття мовного закону Україна зможе отримати знижку на російський газ. Тобто ми маємо не просто прийняття закону, а чергову угоду в стилі Харків-2 – газ в обмін на мову», – зазначив В. Карасьов. Його колега, керівник Агентства моделювання ситуацій В. Бала запевнив, що найкращий вихід для Президента – все ж таки не ставити підпис під прийнятим у парламенті законом. Інакше В. Янукович може забути про другий президентський термін. «Для Президента найкращий вихід з даної ситуації – відправити мовний закон на доопрацювання. Особливо враховуючи, що прийнятий він був у тій редакції, що і в першому читанні, і поправки до нього не були враховані. Якщо Президент закон підпише, то про перемогу на президентських виборах у 2015 р. він може забути», – підкреслив експерт.

Розуміє складну ситуацію для Президента і його гуманітарний радник Г. Герман. В останньому інтерв'ю «Главкому» вона натякнула, що свій підпис під суперечливим документом главі держави не обов'язково ставити, а його рішення обов'язково буде мудрим. Екс-президент В. Ющенко також радить не підписувати мовний закон № 9073. «Вважаю, що проголосований у такий спосіб документ не може бути підписаний Президентом. Це остаточно підірве довіру до влади з боку українців і стане початком розколу нації», – упевнений В. Ющенко.

У тому що цей закон не сприятиме консолідації населення переконана соціолог «Аналітик-Контент» М. Колодій. «По суті він є рамковим – у ньому не вказано, що буде таке, чого не було дотепер. От у контексті Закарпаття – у нас є угорська меншина. У нас в УжНУ є угорський факультет, де вони повноцінно здобувають освіту на рідній мові, вчать за угорськомовною літературою. Що у цій ситуації додасть цей закон? Нічого, тому що, повторюся, він рамковий і популістський», – зазначає М. Колодій.

Хоча у контексті виборчої кампанії його прийняття як свою заслугу можуть ставити активісти закарпатських угорських партій. Якщо президент накладе вето на цей закон – він стане тим, хто об'єднає суспільство».

Експерт корпорації стратегічного розвитку «Гардарика» К. Матвієнко переконаний, що цей закон жодним чином не впливає на ситуацію з українською мовою і мало допомагає мовам нацменшин, але він «викликав значну емоційну напругу в суспільстві і дійсно спричинив суспільний резонанс». На думку експерта, суспільний резонанс викликаний не змістом самого закону, але тим, як він приймався у парламенті – з порушенням регламенту. У результаті сильно програла Партія регіонів, якій буде складно позиціонувати себе як загальнонаціональну політичну силу.

Водночас у різних регіонах України обласного і районного значення набули свого розвитку різноманітні за своїми масштабами та формами організації мітинги та акції, спрямовані проти прийняття Закону № 9073 «Про основи державної мовної політики». Організатори акцій виступали з заявами, що новий мовний закон спричинить подальший розкол України на дві частини. У Харкові у центрі міста учасники безстрокової акції протесту проти мовного закону встановили палатки. У Луганську місцеві опозиціонери під стінами Луганської обласної державної адміністрації організували мітинг, щоб висловити свій протест проти прийняття закону без поправок. 4 липня в Донецьку відбулася за участі опозиційних сил відбулася акція перед будинком Донецької обласної державної адміністрації. Того ж дня у Дніпропетровську біля Театру опери та балету опозиційні партії та громадські організації міста провели мітинг на знак протесту проти ухвалення закону про російську мову. На Закарпатті відбулося пікетування Закарпатської обласної ради у зв'язку з прийняттям Закону «Про засади державної мовної політики». У Херсоні на площі Свободи пройшов мітинг на захист української мови і старт безстрокової акції протесту.

У Полтаві опозиція розгорнула наметове містечко під стінами ОДА та оголосила безстрокову акцію протесту. Також представники депутатської фракції «Фронту змін» у Полтавській обласній раді разом із керівником фракції «Батьківщина» Д. Хрїстовим підготували звернення на адресу голови обласної ради, в якому вимагають невідкладного скликання позачергової надзвичайної сесії Полтавської обласної ради.

У Кіровограді громадяни пікетували обласну державну адміністрацію, висловлюючи своє обурення незаконним ухваленням Закону України «Про засади державної мовної політики в Україні». Такі ж акції на захист української мови відбулися у Хмельницьку та Житомирі, Сумах та Одесі, Рівному та Чернігові. Організатори тримала плакати з закликами не провокувати мовний розкол у державі. 5 липня, активісти об'єднаної опозиції «Батьківщина» провели під стінами Миколаївської міськради, де проходила чергова сесія, пікет проти прийняття ВРУ закону про мови.

Під стінами Волинської ОДА відбувся пікет проти мовного закону № 9073. Коментуючи ситуацію, яка складається навколо прийняття Верховною Радою України у другому читанні Закону України «Про засади мовної політики», міський голова Луцька М. Романюк висловив переконання, що єдиною державною мовою в Україні є і буде українська. «Статус української мови чітко закріплений в Конституції. Те, що відбулось у парламентських стінах 3 липня 2012 р., не вселяє оптимізму, а швидше ставить країну на межу політичної кризи. У відповідальний та важливий період державотворення всім нам потрібно об'єднуватись навколо важливих конструктивних ініціатив, а не займатись політиканством», – наголосив М. Романюк. Під час позачергової сесії Луцька міська рада прийняла звернення до Президента, Ради національної безпеки та оборони та Генерального прокурора України. У тексті звернення йдеться: «1. Недопустити підписання антиукраїнського законопроекту Президентом України В. Януковичем. У випадку його підписання В. Янукович остаточно

втратить свою легітимність і зобов'язаний піти у відставку. 2. Розпустити Верховну Раду України як орган, який втратив свої законодавчі конституційні функції і через дії провладної більшості перетворився на відвертий інструмент наступу на українську мову, історію, ідентичність. 3. Позбавити українського громадянства авторів цього законопроекту – В. Колесніченка і Сергія Ківалова, як відвертих україноненависників і притягнути їх до кримінальної відповідальності за тотальне нехтування Конституції України».

4 липня у Вінниці об'єднана опозиція провела мітинг на знак протесту прийняття закону про мови. На Соборній площі у Черкасах опозиція розгорнула наметове містечко на захист української мови. У Чернівцях відбулась акція протесту під стінами Чернівецької облдержадміністрації. Кіцманська і Вижницька районні ради (Чернівецька область) на сесіях засудили мовний законопроект № 9073, яким фактично запроваджується двомовність в Україні. Обидві сесії ухвалили звернення до Президента і Голови Верховної Ради з вимогою не дати знищити українську мову. «Законопроект “Про засади державної мовної політики”, прийнятий Верховною Радою України 5 червня 2012 р. в першому читанні, є нелегітимним по своїй суті», – зазначають у своєму зверненні депутати.

Надзвичайно важливе мовне питання конституційного рівня повинно вирішуватись шляхом досягнення загальнонаціонального консенсусу. Цей законопроект не приводить до об'єднання суспільства, а навпаки – до його розколу. Він суперечить Конституції України.

4 липня відбулася 28 сесія Івано-Франківської міської ради шостого демократичного скликання. Більшість депутатів міськради зазначили, що вона розпочала роботу у зв'язку з кризовою політичною ситуацією в Україні та прийняттям 3 липня 2012 р. Верховною Радою України Закону України «Про засади державної мовної політики». Також міська рада ухвалила рішення про оголошення в місті акції «Національна мобілізація» на захист української мови.

Позачергове засідання колегії міськради через мовний закон відбулося у Львові. «Обурює не лише сам факт того, що депутати поставили під сумнів державність української мови в Україні, чим принизили українців. Обурює те, якими методами пропихають питання, що стосуються основ держави», – заявив міський голова Львова А. Садовий. «Сьогодні українці не застраховані від того, що завтра такими ж голосуваннями в темну пропхають ліквідацію суверенітету країни в угоду якійсь політичній кон'юктурі. Верховна Рада втратила будь-яку легітимність в очах українців, якою мовою вони б не говорили. Це не парламент, це ліквідаційний комітет держави», – наголосив він.

Загалом під час акцій на Львівщині звучали заклики до радикальних і наступальних дій. По всій території Львівщини створювалися страйкові комітети для організації акцій протесту проти ухвалення парламентом закону про мови. 3 липня на площі Ринок у Львові встановлено наметове містечко, розпочато блокування будівлі Львівської ОДА. Серед заходів опозиції Львівщини на 4 липня зазначалося: розірвання договору оренди приміщень із

Львівською облдержадміністрацією; блокування магістральних шляхів (автомобільних, залізничних); звернення зборів депутатів Львівської області до рад усіх рівнів в Україні щодо протистояння впровадження закону про мови бойкотом виконавчих органів влади; звернення до народу України із закликом збереження цілісності та запобігання розколу на мовному та етнічному ґрунті, не вступати у співпрацю з окупаційним режимом на чолі Партії регіонів; звернення до ООН, Парламентської асамблеї Ради Європи та української діаспори; звернення до послів дипломатичних представництв іноземних держав з роз'ясненням небезпеки для державного суверенітету України, прийнятого закону про мови.

У Тернополі відбувалась позачергова сесія обласної ради, де депутати висунули питання про те, щоб заблокувати роботу обласної держадміністрації і позбавити її приміщення, а також деяких відповідних прав, виходячи з Закону України «Про місцеве самоврядування».

4 липня біля Севастопольської міської державної адміністрації відбувся мітинг активу Об'єднаної опозиції щодо незаконного ухвалення в другому читанні «мовного» законопроекту.

У столиці України, біля Українського дому опозиція оголосила безстрокову акцію протесту. Мітингувальників у Києві підтримували представники з різних регіонів України, переважно із Західних. На сьогодні акцію проти мовного закону продовжують громадські організації та громадяни.

Поряд з акціями протесту проти прийняття мовного закону № 9073 в деяких регіонах України пройшли заходи на його підтримку. У Луганській області за останні два тижні зібрали 210 тис. підписів на підтримку Закону № 9073 «Про основи державної мовної політики». Про це повідомляє прес-служба ЛОО Партії регіонів. Позачергову сесію облради провели луганські депутати. На ній ухвалили звернення до Президента. Депутати вважають «мовний» закон демократичним і таким, що відповідає євростандартам, тому просять В. Януковича ратифікувати його.

Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим В. Константинов заявив, що кримчани з великою радістю сприйняли ухвалення парламентом країни в другому читанні довгоочікуваного Закону «Про засади державної мовної політики в Україні». За його словами, в ухваленому документі органам місцевого самоврядування надається право визначати російську та інші національні мови регіональними. Це допоможе знайти компроміс між двома найбільшими мовними співтовариствами в країні, усунути багато суперечностей.

У свою чергу, лідер меджлісу кримськотатарського народу, депутат Верховної Ради (фракція НУ – НС) М. Джемільов вважає закон про засади державної мовної політики, прийнятий напередодні, неприйнятним для кримських татар. «Для нас цей закон неприйнятний. Ми розглядаємо себе як корінний народ України, і ситуація з кримськотатарською мовою не повинна залежати від чисельності (його носіїв)», – зазначив М. Джемільов. Глава меджлісу заявив також, що в законі мало бути передбачено закріплення підсумків «злочинної мовної політики, яка була в Радянському Союзі щодо

української мови, у результаті якої в багатьох регіонах переважає російська». За його словами, якщо російська одержить особливий статус у регіонах України, то в етнічних українців не буде стимулу вивчати рідну мову. «Не буде цього стимулу і у кримських татар, оскільки вони володіють російською мовою не гірше за самих росіян», – пояснив М. Джемільов. Він також додав, що посилення на Європейську хартію про мови національних меншин не обґрунтовані, оскільки вона спрямована на захист мов, які перебувають під загрозою. Російській мові нічого не загрожує.

Висловили власну негативну позицію щодо мовного закону № 9073 різні організації українців за кордоном. Так, Українська європейська перспектива (УЄП – міжнародна громадська організація, об'єднує українців усього світу, які підтримують прозахідний курс розвитку України. Ця організація вважає, що з прийняттям мовного закону влада фактично оголосила війну всьому українству. «Останні події в Україні показують, що влада своєю діяльністю намагається викоренити все, що пов'язане з українством і національною ідентичністю українців. Для проведення антинародної й антиукраїнської політики влада свідомо здійснює геноцид українського народу, знищує українські школи, український кінематограф і літературу. Тепер в українців віднімає ще й рідну мову», – ідеться в заяві УЄП.

Союз українських організацій Австралії й українська громада Австралії зазначили: «Внесення самого законопроекту було кроком, зробленим для того, щоб розділити народ. Це, без сумніву, підбиває роботу “п'ятої колони” в Україні. Аргументація для його внесення не підлягає міжнародним критеріям. Це лише “аргумент” для провокації», – зазначено у відкритому листі.

У повідомленні на офіційному сайті Української всесвітньої координаційної ради (УВКР) зазначається, що прийняття «мовного» закону стало серйозним порушенням Конституції та Регламенту Верховної Ради, а також «спробою цинічної наруги над базовою національною цінністю, збереженою не одним поколінням українців на Батьківщині та за кордоном – українською мовою». УВКР звернулася із закликом до своїх організацій-членів в Україні та за кордоном продовжувати активно протистояти політиці діючої влади, спрямованій на знищення української мови. Активісти українських діаспор Італії, Іспанії, Португалії, Чехії, Греції та Німеччини оприлюднили заяву, у якій висловлюють свій протест проти «мовного» закону як «чергового прояву антиукраїнської політики діючої влади». Документ був укладений за ініціативою голови Християнського товариства українців в Італії О. Городецького та голови Спілки українців у Португалії П. Садохи.

В Україні Львівська обласна організація Національної спілки художників України стурбована прийняттям Верховною Радою мовного закону. «Ми, ті, хто творять українську культуру, цим листом висловлюємо чітку позицію – не дозволимо ворогам української держави посягати на українську мову».

Ініціативна група «Першого грудня» у зв'язку з подіями 3 липня у Верховній Раді України повідомляє, що схвалений «мовний» законопроект є

фактом змови, брехні і злочину.

Голова ВРУ В. Литвин в інтерв'ю виданню *Latvijas Avize* (Латвія) висловив власну позицію вирішення ситуації навколо мовного питання: «До тих пір, поки політики не зайнялись мовною сферою, сформувалось природне середовище, коли ніхто не нападав на статус української мови. У мовній сфері мають бути професіональне і делікатне регулювання. Людина рідну мову, яка дана з молоком матері, має використовувати в побуті і для того, щоб висловлювати свою культуру. Але з однією умовою – не за рахунок державної мови. Тому що українська мова – це важлива частина конституційного порядку. Навколо мовного питання має бути спокійний діалог».

Ряд експертів підтримують позицію Голови ВРУ. «Навколо мовного питання необхідно консолідувати фахівців з питань держави та права, статистики, мовознавців, правозахисників, представників місцевих рад, громадських організацій. У ньому не повинно бути агентів впливу іноземних держав, радикалів з обох сторін, не бажана участь політиків (членів партій). Фахівці мають використати досвід інших держав у мовному питанні (правове становище іспанської мови в США, арабської у Франції, турецької у ФРН), проаналізувати стан розвитку і захисту мов у нашій країні, дати українському парламенту рекомендації (концепцію) щодо закону про мови», – переконані науковці. Директор інституту української мови П. Гриценко назвав «мовний» законопроект «антиукраїнською перспективою».

Як відомо, Президент В. Янукович не підписуватиме мовний закон, доки не проведе його повну експертизу. Про це він заявив під час зустрічі з керівництвом парламенту. Президент заявив: «Я ніяких висновків зараз не хочу робити попередньо щодо процедури прийняття вчора закону про засади мовної політики. Ми будемо вивчати цю ситуацію, це перше, так як і робити певну експертизу цьому закону».

На сьогодні схожу позицію зайняв Голова Верховної Ради В. Литвин. Він наголосив, що політики повинні почати діалог та прийти до компромісу в цьому питанні. В. Литвин зауважив, що спочатку треба врахувати всі конфліктні моменти законопроекту. Лише після цього можна буде говорити про підписання закону Президентом, зазначив політик.

Представник у ВРУ Ю. Мірошніченко повідомив, що В. Янукович доручив розглянути Кабінету Міністрів поправки до мовного законопроекту. Чи підписувати документ про мови, Президент вирішить після ретельного правового його аналізу, наголосив політик. Він заявив, що Президент і спікер парламенту В. Литвин не знали про те, що відбувалося у Верховній Раді 3 липня під час голосування за закон про мовну політику. Водночас Європейський Союз надіється, що ситуація навколо прийняття Закону України «Про основи державної мовної політики» буде вирішена на принципах «всеохоплюючої внутрішньої дискусії і широкого консенсусу». Про це заявила представник ЄС із зовнішніх справ і політики безпеки К. Єштон. У відомстві також нагадали, що цей законопроект був направлений у Венеціанську комісію Ради Європи, яка озвучила з цього питання свої висновки. Зокрема, Венеціанська комісія закликала до

«справедливого балансу між захистом прав меншин, з одного боку, і збереженням державної мови як інтегруючого фактора у суспільстві – з іншого (*Матеріал підготовлено за інформацією таких джерел: сайт Партії «Батьківщина» (<http://byut.com.ua>); партії ВО «Свобода» (www.svoboda.org.ua); Партії УДАР В. Кличка (<http://klichko.org>); партії «Громадянська позиція» (<http://grytsenko.com.ua>); Українська правда (www.pravda.com.ua); Майдан (<http://maidan.org.ua>); Волинь (www.volyn.com.ua); 5 телеканал (<http://5.ua>); 24 телеканал (<http://24tv.ua>); ЕКСПЕРТ-ЦЕНТР (<http://expert.org.ua>).*

Ситуація в «мовній» сфері в Україні: довідково-інформаційний огляд

Наприкінці минулого року активістами Руху добровольців «Простір свободи» був проведений моніторинг востми найрейтинговіших телеканалів і шести найрейтинговіших радіостанцій з метою визначення частки присутності української мови та української музики в ефірі цих телеканалів та радіостанцій.

Телебачення

Моніторинг кожного з обраних телеканалів здійснювався у будень з 18 до 22 години і у вихідний з 12 до 16 години.

Головним завданням був моніторинг кількості та часу звучання програм та музичних творів українською та іншими мовами. При цьому час реклами до уваги не брався і додавався до часу програми, усередині чи після якої розміщувався рекламний блок. Результати моніторингу подано в таблицях нижче.

Підсумки моніторингу восьми найрейтинговіших телеканалів у будень з 18 до 22 год. (час реклами додано до загального часу програми, яка переривається або завершується рекламним блоком)

	Інтер	1+1	Україна	ICTV	СТБ	НТН	Но-вий	1й Нац/Ера	Разом
Час моніторингу/год., хв.	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	32-00
Програми українською	0-1045	0-03	0-03	0-38	0-00	0-53	0-40	1-55	5-04
Двомовних (укр. і рос.)	1-2519	1-00	0-04	1-04	2-00	0-00	1-15	1-56	8-59
Російською	2-2556	1-57	3-18	2-18	2-00	3-07	2-05	0-09	17-57
% часу програм українською	-	-	-	-	-	-	-	-	15,8 %
% часу двомовних програм	-	-	-	-	-	-	-	-	28,1 %
% часу програм російською	-	-	-	-	-	-	-	-	56,1 %
Загалом програм	6	5	6	5	2	4	7	10	45

Українською	1	1	1	2	0	2	1	6	14
Двомовних	1	2	0	1	1	0	2	3	10
Російською	4	2	5	2	1	2	4	1	21
Пісень	5	0	2	1	9	0	0	21	38
пісень українською	0	0	0	0	1	0	0	14	15
Пісень російською	2	0	2	1	1	0	0	7	13
Пісень іншими мовами	3	0	0	0	7	0	0	0	10

Підсумки моніторингу восьми найрейтинговіших телеканалів у вихідний з 12 до 16 год. (час реклами додано до загального часу програми, яка переривається або завершується рекламним блоком)

	Інтер	1+1	Україна	ICTV	СТБ	НТН	Новий	1й	Разом
								Нац/Ера	
Час моніторингу / год., хв.	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	32-00
Програми українською	0-00	1-54	0-00	0-03	0-00	0-45	3-25	3-03	9-10
Двомовних (укр. і рос.)	0-00	1-01	1-00	1-56	4-00	2-00	0-00	0-53	10-50
Російською	4-00	1-05	3-00	2-01	0-00	1-15	0-35	0-04	12-00
% часу програм українською	-	-	-	-	-	-	-	-	28,6 %
% часу двомовних програм	-	-	-	-	-	-	-	-	33,9 %
% часу програм російською	-	-	-	-	-	-	-	-	37,5 %
Загалом програм	4	5	5	5	1	4	3	7	34
Українською	0	2	0	1	0	1	2	4	10
Двомовних	0	1	1	3	1	2	1	2	11
Російською	4	2	4	1	0	1	0	1	13
Пісень	0	0	0	0	17	0	0	8	25
пісень українською	0	0	0	0	0	0	0	7	7
Пісень російською	0	0	0	0	9	0	0	1	10
Пісень іншими мовами	0	0	0	0	8	0	0	0	8

Таким чином, з сумарних 64 год. моніторингу (32 год. у будень – з 18 до 22 і 32 год. у вихідний – 12 до 16) програми українською мовою на вісьми провідних каналах транслювалися 14 год. 14 хв. Ще 19 год. 49 хв. зайняли двомовні (українсько-російські) програми і 29 год. 57 хв – програми

винятково російською мовою. У відсотковому виразі українські програми зайняли 22,2 % ефірного часу, двомовні – 31 %, російськомовні – 46,8 %.

При цьому в будній прайм-тайм розподіл ефіру за мовами ще гірший: російськомовні програми займають 56 % ефіру, а програми українською мовою – менше 16 %.

Загалом за час моніторингу трансливалося 79 телевізійних програм та фільмів, з них 24 – українською мовою, 21 – двома мовами, 34 – російською мовою.

Протягом зазначеного часу в ефірі пролунало 63 пісні, з них 22 українською мовою, 23 – російською й 18 – іншими мовами. Слід, однак, узяти до уваги, що зі згаданих 22 пісень українською мовою 21 пролунала в ефірі лише одного з восьми телеканалів, узагальнена картина без урахування цього каналу виглядає цілком інакше.

Варто відзначити, що найбільшу частку серед програм російською мовою становлять фільми російського виробництва, а подекуди – фільми західного виробництва, озвучені російською мовою.

Підсумки моніторингу підтверджують факт ігнорування провідними телекомпаніями вимог ст. 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», у відповідності з якою «телерадіоорганізації ведуть мовлення державною мовою», «частка ефірного часу, коли мовлення ведеться українською мовою, має становити не менше 75 % загального обсягу добового мовлення». Особливо кричущим є порушення частини третьої згаданої статті: «Якщо мова оригіналу (або дублювання) фільму та/чи іншої програми (передачі) не є українською, такі фільми та/чи програми (передачі) транслиуються за умови звукового дублювання їх державною мовою».

Як показало спостереження, російськомовні фільми й телепрограми не дублюються українською мовою, а в кращому разі субтитруються. Отже, ідеться про порушення чіткої вимоги закону про звукове дублювання українською мовою. Особливо в цьому контексті привертає увагу субтитрування мультфільмів та інших програм для дітей.

Доводиться констатувати, що на сьогодні телебачення в Україні не може розглядатись як ефективний канал сприяння розвитку державної мови. Більшість глядачів провідних телеканалів позбавлені гарантованої законом можливості дивитися по телебаченню всі фільми та інші програми українською мовою.

Радіо

Моніторинг шести найрейтинговіших радіостанцій здійснювався у будень з 16 до 20 год. Визначався сумарний час програм та пісень українською та іншими мовами. При цьому час реклами додавався до часу програми, всередині чи після якої розміщувався рекламний блок. Результати демонструють ще меншу частку звучання української мови, ніж у випадку з телебаченням.

З 24 год. сумарного моніторингу програми та пісні українською мовою становили 6 год. 44 хв., двомовні програми – 21 хв., пісні та програми російською мовою – 9 год. 52 хв., пісні іншими мовами – 7 год. 3 хв. Програми та пісні українською мовою становили, таким чином, 28 % ефіру.

Слід брати до уваги, що на цей показник істотно впливають цифри Першої програми Українського радіо, де частка мовлення українською перевищує 90 %. На інших же радіостанціях під час моніторингу ця частка становила від 7 до 25 %.

Під час моніторингу в ефірі восьми радіостанцій пролунало в сумі 263 пісні, з них 12 – українською мовою, 146 – російською, 105 – іншими мовами (більшість з яких – англійською, помітна частка – французькою та італійською). Таким чином, із загальної кількості пісень на восьми провідних радіостанціях у прайм-тайм пісня українською мовою становили менше 5 %.

Моніторинг радіостанцій (будень, 16.00–20.00)

	Хіт FM	Радіо шансон	Русское радіо	Авто радіо	Петро FM	УР-1	Разом
Час моніторингу / год, хв.	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	4-00	24-00
Програми та пісні українською	1-00	0-17	0-31	0-58	0-18	3-40	6-44
Двомовних (укр. і рос.)	0-00	0-02	0-19	0-00	0-00	0-00	00-21
Програми та пісні російською	0-20	3-41	3-10	1-16	1-22	0-03	9-52
Пісні іншими мовами	2-40	0-00	0-00	1-46	2-20	0-17	7-03
% часу програм та пісень українською	25 %	7,1 %	12,1 %	24,2 %	7,5 %	91,7 %	28,1 %
% часу двомовних програм	-	-	-	-	-	-	1,5 %
% часу програм та пісень російською	-	-	-	-	-	-	41,1 %
Загалом пісень	47	49	55	44	58	10	263
пісень українською	7	0	0	2	0	3	12
Пісень російською	5	49	55	15	21	1	146
Пісень іншими мовами	35	0	0	27	37	6	105
% пісень українською	14,9 %	0 %	0 %	4,5 %	0 %	30 %	4,6 %

Судочинство

Моніторинг Єдиного реєстру судових рішень показав, що у 2011 р. на кінець року близько 4 % рішень з приблизно 5 млн цих рішень оформлено не

українською, як вимагає закон, а російською мовою.

При цьому практично всі рішення в цивільних, адміністративних та господарських справах оформлено українською мовою. Однак рішення в кримінальних справах, прийняті судами в Криму, Донецькій, Луганській, Одеській областях та місті Севастополі оформлено виключно російською мовою. Значну частину рішень у кримінальних справах, винесених судами Дніпропетровської, Запорізької, Миколаївської, Сумської та Харківської областей, також виконано російською мовою.

При цьому часто простежується залежність мови рішень від конкретного місцевого суду. Наприклад, у Дніпропетровській області лише Магдалинівський районний суд виносив рішення в кримінальних справах українською мовою, а у Миколаївській області рішення у кримінальних справах російською мовою зустрічалися лише у Жовтневому районному суді.

У справах щодо адміністративних правопорушень рішення виключно російською мовою виносилися лише Севастопольським судом. Частину рішень про адміністративні порушення виконано російською мовою судами Донецької, Запорізької, Луганської та Харківської областей.

У практиці судових засідань російська мова використовується значно ширше, ніж в оформленні судових рішень (як унаслідок ігнорування норм закону про використання української мови, так і через згадані вище зміни в законодавстві, що стимулюють використання в суді інших мов, замість української).

Освіта

Шкільна освіта залишається одним з найбільш потужних факторів утвердження української мови в Україні.

У 2010/11 навчальному році українською мовою загалом навчалося 82,3 % від загальної кількості школярів. Українською мовою навчалися більшість учнів у 23 з 27 регіонів України. Частка учнів, що навчалися українською мовою, коливається від 99,97 % у Рівненській до 73,5 % в Одеській областях. У Донецькій та Луганській областях навчалося українською мовою трохи менше половини дітей – 46,7 % і 48,5 % відповідно. Дуже низька частка учнів, що навчаються українською мовою, у Криму (8,1 %) й особливо – у місті Севастополі (2,9 %).

У столиці України навчаються українською 97,1 % школярів. У 2010/11 навчальному році частка школярів, що навчаються українською, зростала практично по всій країні. Це зростання було незначним (0,5 % в цілому по Україні), однак тенденція минулих років у цілому збереглася.

При цьому якщо у 2010/11 навчальному році в цілому 82,3 % школярів навчалося українською мовою, то серед першокласників цей показник становив 81,2 %, тобто був не більшим, а меншим. Ця різниця виникає за рахунок восьми регіонів – Криму, Дніпропетровської, Київської, Луганської, Одеської, Харківської, Херсонської та Черкаської областей. Причому якщо на Черкащині, Київщині та Дніпропетровщині різниця вимірюється частками відсотка, то в Криму, Одеській і Луганській областях вона значно більша. Лише 6,7 % першокласників навчаються українською мовою в

Криму, тоді як серед усіх школярів Криму – 8,1 %. На Луганщині ці цифри становлять 43,8 % і 48,5 % відповідно, на Одещині 69,7 % і 73,5 %.

Наведена нижче таблиця демонструє зміни в кількості шкіл з українською мовою навчання у 2010/11 навчальному році порівняно з 2009/10 навчальним роком. Загалом по Україні кількість таких шкіл зменшилася за рік на 83 і становила 16 594. Це зменшення відбулося переважно за рахунок ліквідації невеликих шкіл у сільській місцевості.

Водночас у багатьох регіонах кількість українських шкіл зросла, переважно за рахунок переведення шкіл з російською або двома мовами навчання суто на українську. Особливо виразною ця тенденція була в Донецькій та Луганській областях, де кількість шкіл з українською мовою навчання зросла на 25 і 30 відповідно (у Донецькій обл. у 2010/11 навчальному році було 392 школи виключно з українською мовою навчання, у Луганській області – 297).

Частка учнів шкіл, що навчаються українською мовою

	2009/10 навчальний рік					2010/11 навчальний рік				
	усіх учнів	українською мовою	% до всіх учнів	у школах з укр. мовою	% до всіх учнів	усіх учнів	українською мовою	% до всіх учнів	у школах з укр. мовою	% до всіх учнів
Автономна республ. Крим	174615	13758	7,9	2278	1,3	167677	13609	8,1	2232	1,3
Вінницька	165882	165040	99,4	161051	97,1	157002	156256	99,5	152398	97,1
Волинська	125835	125568	99,8	125189	99,5	121834	121600	99,8	121164	99,5
Дніпропетровська	300122	243914	81,2	227581	75,8	287211	234199	81,5	222954	77,6
Донецька	340741	147644	43,3	57140	16,8	323472	151051	46,7	60001	18,5
Житомирська	139660	138504	99,2	136110	97,5	133438	132407	99,2	130755	98
Закарпатська	155438	134886	86,7	128802	82,9	151421	131503	86,8	125278	82,7
Запорізька	157783	111536	70,7	85963	54,4	150833	109714	72,7	87851	58,2
Івано-Франківська	156565	155877	99,6	155877	99,6	149648	148973	99,5	148973	99,5
Київська	174116	172818	99,3	163157	93,7	165799	164678	99,3	155728	93,9
Кіровоградська	97667	95485	97,8	89471	91,6	91938	90224	98,1	87056	94,7
Луганська	178751	83324	46,6	34488	19,3	169508	82286	48,5	37570	22,2
Львівська	268720	265029	98,6	262859	97,8	256658	253196	98,6	251604	98
Миколаївська	114235	105135	92	99586	87,2	109069	100919	92,5	97382	89,3
Одеська	229927	167665	72,9	129928	56,5	222686	163664	73,5	129085	58
Полтавська	138308	135476	97,6	131682	95,2	130204	127755	98,1	123902	95,2
Рівненська	147023	146985	99,97	145635	99,1	143241	143205	99,97	141888	99,1
Сумська	100760	96298	95,6	91981	91,3	94862	90910	95,8	87497	92,2
Тернопільська	118121	117960	99,9	117362	99,4	112211	112063	99,9	111506	99,3
Харківська	222178	167663	75,5	146020	65,7	211717	159907	75,5	141627	66,9

Херсонська	110036	93311	84,8	88452	80,4	105310	89468	85	85738	81,4
Хмельницька	140582	139906	99,5	135551	96,4	133610	132957	99,5	128774	96,4
Черкаська	122485	121474	99,2	117909	96,3	114820	113926	99,2	111879	97,4
Чернівецька	100734	82604	82	80564	80	96354	80388	83,4	78814	81,8
Чернігівська	101016	100462	99,5	99054	98,1	95427	94957	99,5	93536	98
м.Київ	216518	210118	97	205816	95,1	210862	204776	97,1	201438	95,5
м.Севастополь	29588	869	2,9	101	0,3	29411	860	2,9	82	0,3
Фізмат, ліцей	295	295	-	295	-	299	299	-	299	-
Училище олімп резерв	406	406	-	406	-	401	401	-	401	-
Держ.закл.м.Харків	825		-	773	-	723	669	-	669	-
Черніг.держ.гімназія	315	315	-	315	-	308	308	-	308	-
Рівнен.держ ліцей	92	92	-	92	-					
РАЗОМ УКРАЇНА	4329339	3541190	81,8	3221488	74,4	4137954	3407128	82,3	3118389	75,4

При цьому, якщо в 2010/11 навчальному році в цілому 82,3 % школярів навчалася українською мовою, то серед першокласників цей показник становив 81,2 %, тобто був не більшим, а меншим. Ця різниця виникає за рахунок 8 регіонів – Криму, Дніпропетровської, Київської, Луганської, Одеської, Харківської, Херсонської та Черкаської областей. Причому, якщо на Черкащині, Київщині та Дніпропетровщині різниця вимірюється частками відсотка, то в Криму, Одеській і Луганській областях вона значно більша. Лише 6,7 % першокласників навчаються українською мовою в Криму, тоді як серед усіх школярів Криму – 8,1 %. На Луганщині ця цифри становлять 43,8 % і 48,5 % відповідно, на Одещині 69,7 % і 73,5 %.

Наведена нижче таблиця демонструє зміни в кількості шкіл з українською мовою навчання в 2010-11 навчальному році порівняно з 2009-10 навчальним роком. Загалом по Україні кількість таких шкіл зменшилася за рік на 83 і становила 16594. Це зменшення відбулося переважно за рахунок ліквідації невеликих шкіл у сільській місцевості.

Водночас, у багатьох регіонах число українських шкіл зросло, переважно за рахунок переведення шкіл з російською або двома мовами навчання суто на українську. Особливо виразною ця тенденція була в Донецькій та Луганській областях, де число шкіл з українською мовою навчання зросло на 25 і 30 відповідно (в Донецькій області в 2010/11 навчальному році було 392 школи виключно з українською мовою навчання, в Луганській області – 297).

Кількість шкіл з українською мовою навчання у 2009-10 і 2010-11 навчальних роках

	Шкіл 2009/10	Шкіл 2010/11	Зменшення/ зростання
--	-----------------	-----------------	-------------------------

АР Крим	7	7	0
Вінницька	960	943	-17
Волинська	773	769	-4
Дніпропетровська	839	845	-6
Донецька	367	392	+25
Житомирська	833	818	-15
Закарпатська	573	558	-15
Запорізька	418	436	-18
Івано-Франківська	733	733	0
Київська	743	740	-3
Кіровоградська	540	544	+4
Луганська	267	297	+30
Львівська	1395	1384	-11
Миколаївська	542	537	-5
Одеська	655	649	-6
Полтавська	756	742	-14
Рівненська	690	687	-3
Сумська	550	541	-9
Тернопільська	878	872	-6
Харківська	673	676	+3
Херсонська	447	442	-5
Хмельницька	926	892	-34
Черкаська	660	653	-7
Чернівецька	344	348	+4
Чернігівська	671	657	-14
м. Київ	429	425	-4
м. Севастополь	1	1	0
<i>Фізмат, ліцей</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	-
<i>Училище олімп резерв</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	-
<i>Держзакл.м.Харків</i>	<i>3</i>	<i>3</i>	-
<i>Черніг.держ.гімназія</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	-
<i>Рівнен. держ. ліцей</i>	<i>1</i>		-
Усього	16677	16594	-83

Книги та преса

За даними Книжкової палати України, упродовж останніх кількох років в Україні

видається українською мовою майже 2/3 від усіх виданих книг, а їх сумарний тираж становить трохи більше половини від сумарного тиражу всіх виданих в Україні книг. Так, з 1 січня по 20 жовтня 2011 р. українською мовою видано в Україні 65,9 % книг і брошур. Їх сумарний тираж за цей же період становив 56,3 % примірників від сумарного тиражу всіх виданих в Україні книг.

При цьому, за експертною оцінкою Асоціації книговидавців і книгорозповсюджувачів, книги українською мовою становлять близько 13 % національного книжкового ринку.

Випуск книг і брошур в Україні станом на кінець 2011 р. Друковані ЗМІ

Рік видання	Усього в Україні		Українською мовою	
	Кількість видань	Тираж	Кількість видань	Тираж
2009, од./тис.	22491	48 514,4	14 797	27 527,0
2009, %	100 %	100 %	65,8 %	56,7 %
2010, од./тис.	22557	45 058,3	14 852	24 704,4
2010, %	100 %	100 %	65,8 %	54,8 %
2011 (до 20.10), од./тис.	14195	26 830,5	9 356	15 094,8
2011 (до 20.10), %	100 %	100 %	65,9 %	56,3 %

За даними Книжкової палати України, як у 2010, так і в 2011 р. в Україні домінує преса російською мовою. Причому це домінування посилюється. Сумарний тираж російськомовних (без урахування двомовних) газет становив понад 63 % у 2010 р. і понад 66 % за дев'ять місяців 2011 р., українськомовних – 32 % і 30 % відповідно.

Кінопрокат

У легальному кінопрокаті триває домінування іноземних фільмів, озвучених, дубльованих чи субтитрованих українською мовою. Протягом 2011 р. в український прокат вийшло 159 фільмів, з яких 48 % дубльовано, 21 % озвучено й 31 % субтитровано українською мовою. Більшість фільмів західного виробництва перед отриманням посвідчень на право демонстрування в українських кінотеатрах дублюються або озвучуються

українською мовою. Серед субтитрованих фільмів найбільшу частку становлять фільми російського виробництва, які, відповідно, демонструються російською мовою з українськими субтитрами.

Загалом у перші дев'ять місяців 2011 р. в національному кінопрокаті демонструвалися 5953 фільмокопії, дубльовані або озвучені українською (83 % від усіх фільмокопій у прокаті), і 1243 фільмокопії зі звуком мовою оригіналу (переважно – російською), субтитровані українською мовою.

Кількість фільмів та фільмокопій українською мовою в легальному кінопрокаті на кінець 2011 р.

Рік	Усього фільмів у прокаті	Дубльовано українською	Озвучено українською	Субтиторовано українською	Фільмокопій дубльованих та озвучених українською	Фільмокопій, субтитрованих українською
2009	155	93	16	46	4061	1415
2009, %	100 %	60 %	10,3 %	29,7 %	74,2 %	25,8 %
2010	169	94	18	57	4451	1201
2010, %	100 %	55,5 %	10,7 %	33,7 %	78,6 %	21,4 %
2011 (до 20.10)	159	76	33	50	5953	1243
2011, % (до 0.10)	100 %	47,8 %	20,8 %	31,4 %	82,7 %	17,3 %

Поданий аналіз не охоплює мовну ситуацію в усіх сферах суспільного життя. Утім, зроблений зріз свідчить про повільний процес утвердження української мови. Водночас наведені цифри й факти демонструють достатньо міцні позиції російської мови. Подальше їх співвідношення залежатиме від того, який з двох векторів отримає більш відчутну підтримку з боку суспільства і влади.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Литвин направив телеграми співчуття голові Ради Федерації Федеральних зборів Російської Федерації В. Матвієнко і голові Державної думи Федеральних зборів Російської Федерації С. Нарішкіну у зв'язку із загибеллю людей під час повені у Краснодарському краї.

«Українські парламентарі поділяють біль і скорботу російського народу у зв'язку із загибеллю людей, що спричинена природною катастрофою – повінню у Краснодарському краї», – зазначається у телеграмах.

В. Литвин від імені Верховної Ради України і від себе особисто висловлює щирі співчуття рідним і близьким загиблих і побажання якнайшвидшого одужання потерпілим (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 8.07*).

Голова Верховної Ради України В. Литвин вважає, що логічним є обрання керівника парламенту шляхом голосування бюлетенями. Про це він заявив 7 липня, відповідаючи на запитання журналістів на прес-конференції у Житомирі. Відповідно до чинного Регламенту, сказав керівник парламенту, рішення щодо обрання Голови Верховної Ради ухвалюються більшістю голосів народних депутатів, але при цьому не менше ніж 300 депутатів повинні взяти бюлетені, «щоб не було спокуси щодня обирати чи змінювати Голову Верховної Ради». У такий спосіб, нагадав він, також обираються голова і контролери Рахункової палати і Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

За словами В. Литвина, якщо ініціатори цього закону хотіли запровадити таку норму для наступного складу парламенту, треба було записати у прикінцевих положеннях, що ця норма набирає чинності з моменту початку роботи Верховної Ради нового скликання.

В. Литвин також зазначив, що він розцінює ухвалення рішення про «мовний» закон і про зміну способу обрання Голови Верховної Ради України «як послідовні кроки – перший і другий».

В. Литвин нагадав, що група народних депутатів звернулася до Конституційного Суду з проханням роз'яснити, чи є конституційним положення чинного Регламенту про порядок обрання Голови Верховної Ради. Конституційний Суд, за його словами, 6 липня надіслав до парламенту лист із проханням представити позицію Верховної Ради з цього питання у зв'язку з підготовкою до розгляду згаданого вище подання. «Такої оперативності Конституційний Суд на моїй пам'яті жодного разу не демонстрував», – зауважив він (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 7.07*).

Голова Верховної Ради України В. Литвин не має намірів подавати судовий позов щодо нелегітимності ухвалення парламентом рішення про «мовний» закон. Про це В. Литвин сказав 7 липня, відповідаючи на запитання журналістів на прес-конференції у м. Житомир.

Говорячи про наміри деяких політичних сил подати судові позови відносно керівника парламенту через підписання або не підписання згаданого документа, В. Литвин зазначив, що «не радив би розв'язувати це питання за допомогою судових інстанцій, оскільки тоді суду доведеться досліджувати процедуру дотримання законодавства при внесенні і розгляді цього питання, і можуть виникнути неприємні обставини для людей, які організували цей процес».

Крім того, зауважив він, не зрозуміло, який саме законопроект було проголосовано. «На який закон подавати до суду?» – запитав В. Литвин.

На переконання керівника парламенту, нині треба думати, яким чином вирішити ситуацію, що склалася. «Вважаю, що у Верховної Ради має вистачити здорового глузду, розуму і відповідальності, щоб заспокоїтися, осмислити цю проблему і, очевидно, дослухатися до моїх пропозицій щодо її вирішення», – сказав В. Литвин, додавши, що при подальшій ескалації конфлікту наслідки для країни можуть бути негативними (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 7.07*).

Голова Верховної Ради України В. Литвин направив телеграми співчуття голові Ради Федерації Федеральних зборів Російської Федерації В. Матвієнко і голові Державної думи Росії С. Нарішкіну у зв'язку із загибеллю російських прочан в автокатастрофі у Чернігівській області.

«З почуттям глибокого суму українські парламентарі дізналися про загибель російських прочан в автокатастрофі у Чернігівській області.

Від імені народних депутатів України висловлюю щирі співчуття родинам загиблих і бажаю якнайшвидшого одужання потерпілим», – ідеться у телеграмі (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 7.07*).

Заступник Голови Верховної Ради України М. Томенко повідомив, що найближчим часом Україна та Польща реалізовуватимуть в Івано-Франківській області три спільні проекти. Про це він сказав 7 липня, перебуваючи на чолі української парламентської делегації, що бере участь у засіданні комісії Парламентської асамблеї України і Республіки Польща в м. Яремча Івано-Франківської області.

Протягом роботи асамблеї учасники засідання обговорили українсько-польські проекти, які планується реалізовувати за кошти Євросоюзу, Польщі та України. Зокрема, ішлося про будівництво міжнародного центру зустрічі української та польської студентської молоді, відновлення обсерваторії на горі Піп Іван та будівництво етнографічного стаціонару ім. С. Вінченза.

За словами М. Томенка, сьогоднішні відносини між Україною та Польщею не обмежуються лише деклараціями. «Вони мають на меті будівництво взаємовигідних об'єктів», – сказав він.

М. Томенко додав, що члени комісії Парламентської асамблеї спільно з представниками місцевої влади протягом двох днів оглянуть місця майбутнього будівництва, ознайомляться з проектами та обговорять реальні механізми їх реалізації. Зі сторони Польщі участь у роботі комісії беруть віце-маршалки сейму Республіки Польща Ч. Грабарчик (співголова асамблеї) та М. Кухчінський (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Триває робота постійної делегації Верховної Ради України у Парламентській асамблеї ОБСЄ на XXI щорічній сесії ПА ОБСЄ в м. Монако.

Під час загальних дебатів до порядку денного заходу було включено додатковий пункт – проект резолюції «Україна», внесений депутатом парламенту Італійської Республіки, головою Комітету з питань демократії, прав людини і гуманітарних питань М. Мекаччі.

Зазначений проект резолюції підтримали 50 членів Парламентської асамблеї ОБСЄ. Вони є також співавторами проекту резолюції, текст якої висловлює занепокоєння щодо політичної ситуації в Україні, а саме: щодо «порушення прав і свобод людини, виконання взятих Україною зобов'язань, особливо зважаючи на головування України в Парламентській асамблеї ОБСЄ у 2013 р.».

Під час обговорення та тривалої гострої дискусії щодо проекту резолюції «Україна» виступив член парламентської делегації в ПА ОБСЄ, народний депутат України О. Стоян. Він висловив політичну позицію фракції Партії регіонів у Верховній Раді України та зазначив, що, на його думку, «немає підстав для голосування за текст вищезгаданої резолюції, зважаючи на те, що цей документ не відображає політичної ситуації в Україні».

Делегати, які взяли участь у дискусії, висловили і протилежні позиції.

Документ був підтриманий більшістю парламентарів країн-членів Парламентської асамблеї ОБСЄ, які також ухвалили рішення щодо включення зазначеного проекту резолюції до Монакської декларації, що буде розглянута на наступному і заключному засіданні XXI щорічної сесії ПА ОБСЄ (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань європейської інтеграції визнав таким, що не суперечить праву Європейського Союзу, проект закону про приєднання України до Протоколу до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ).

Законопроект (реєстр. № 0262) розроблено з метою створення передумов для інтеграції України в Транс'європейську транспортну мережу

шляхом реалізації системи заходів з приєднання держави до міжнародних конвенцій та угод у сфері міжнародних вантажних перевезень автомобільним транспортом. Основними завданнями є гармонізація чинної законодавчої бази та її адаптація до норм і вимог європейського законодавства, підвищення рівня транспортного обслуговування під час здійснення міжнародних перевезень.

На засіданні зазначалося, що Протокол є доповненням до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів та вносить у ст. 23 Конвенції зміни в питанні визначення меж відповідальності перевізника за втрату чи пошкодження вантажу та розміру відшкодування збитків. При цьому розрахунковою одиницею встановлюється одиниця спеціальних прав запозичення (СПЗ) – уніфікована розрахункова одиниця Міжнародного валютного фонду. Протокол визначає порядок перерахунку національної валюти в СПЗ для держав-учасниць МВФ і держав, які не є його членами. Протокол може застосовуватися до будь-якого договору автомобільного перевезення вантажів між країнами, хоча б одна з яких є учасницею Конвенції та Протоколу до неї.

Члени комітету дійшли висновку, що законопроект не суперечить праву Європейського Союзу, оскільки сприятиме поступовій лібералізації умов перевезень на міжнародних транспортних ринках для національних перевізників і споживачів автотранспортних послуг, розширенню міжнародного співробітництва України, розвитку торгівлі, збільшенню обсягів перевезень вантажів (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва рекомендує парламенту відхилити проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо упорядкування діяльності з надання послуг посередництва у створенні сім'ї та знайомств.

Законопроектом (реєстр. № 10516) пропонується запровадити ліцензування діяльності посередників у створенні сім'ї та знайомств (зміни до ст. 9 Закону «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»), розширити завдання у сфері запобігання торгівлі людьми за рахунок включення до них регулювання діяльності щодо посередництва у створенні сім'ї та знайомств, а також діяльності, пов'язаної з виїздом громадян за кордон з метою туризму (зміни до ст. 10 Закону «Про протидію торгівлі людьми»), встановити адміністративно-правову відповідальність за провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг посередництва у створенні сім'ї та знайомств, без одержання ліцензії, а також за порушення ліцензійних умов ведення такої діяльності (зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Під час обговорення члени комітету, зокрема, зазначали: проектом пропонується розширення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, що не відповідає вимогам Програми економічних

реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженої Указом Президента України від 12 березня 2012 р. Крім того, запровадження змін до Кодексу України про адміністративні порушення, а саме: доповнення КУпАП новою ст. 164-17 – призведе до того, що порушення порядку проведення господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг посередництва у створенні сім'ї та знайомств, тягнутиме більш сувору відповідальність, ніж порушення порядку провадження іншими видами господарської діяльності, які є більш суспільно шкідливими і підпадають під дію ст. 164 КупАП (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань правосуддя рекомендує парламенту прийняти у другому читанні та в цілому законопроект про внесення змін до Закону «Про судоустрій і статус суддів» щодо удосконалення окремих положень організації судової влади.

На засіданні комітету зазначалося, що законопроект (реєстр. № 9740), внесений народними депутатами С. Ківаловим та Д. Шпенюком, спрямований на підвищення ефективності роботи судових органів, удосконалення існуючих засад організації роботи судової гілки влади та підвищення рівня здійснення правосуддя в цілому, що передбачає внесення низки змін до статей Закону «Про судоустрій і статус суддів».

Законопроектом пропонується, зокрема, надати право головам місцевих, апеляційних та вищих спеціалізованих судів у разі необхідності запроваджувати спеціалізацію суддів. Члени комітету наголошували, що голова суду, перш за все, зацікавлений в організації ефективної роботи суду в цілому, у зв'язку з чим зможе найкраще виконати функцію запровадження спеціалізації. Зазначалось, що як український, так і міжнародний досвід знайомий з практикою визначення спеціалізації головою суду. Так, наприклад, у Міжнародному кримінальному суді спеціалізацію суддів визначає також керівництво суду.

Під час підготовки законопроекту до другого читання від суб'єктів права законодавчої ініціативи надійшла низка пропозицій, частину з яких було враховано.

Народні депутати пропонують ч. 5 ст. 116 Закону «Про судоустрій і статус суддів» викласти у такій редакції: «5. Збори суддів вищого спеціалізованого суду за пропозицією голови вищого спеціалізованого суду приймають рішення про утворення та склад судових палат вищого спеціалізованого суду на підставі запровадження спеціалізації суддів, у разі її запровадження, та призначають секретарів судових палат» (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законів

України щодо реалізації положень Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті.

Законопроект (реєстр. № 10651) спрямовано на створення правової процедури здійснення оцінки впливу на навколишнє середовище, забезпечення виконання положень Конвенції Еспо та Орхуської конвенції.

Зокрема, законопроектом передбачено:

– процедуру подання та розгляду заяви про наміри здійснювати діяльність, яка може спричинити чи спричиняє негативний вплив на життя і здоров'я людини чи стан довкілля;

– визначення видів діяльності, щодо яких буде проводитися процедура оцінки впливів на навколишнє середовище;

– вимоги щодо обговорення завдання на проведення оцінки впливів на навколишнє середовище;

– порядок проведення громадського обговорення матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище;

– порядок прийняття остаточного рішення за результатами оцінки впливів на навколишнє середовище.

Законопроектом, крім загальних питань оцінки впливів на навколишнє середовище, передбачено також процедури, які спеціально спрямовані на забезпечення реалізації положень Конвенції Еспо.

На думку членів комітету, реалізація положень проекту закону дасть можливість запровадити в державі більш дієві механізми оцінки впливу на навколишнє середовище, зокрема у транскордонному контексті, а також сприятиме підвищенню рівня екологічної безпеки в державі (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань економічної політики рекомендує парламенту направити на доопрацювання суб'єктам права законодавчої ініціативи проект закону про внесення змін до ст. 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель» (щодо МДЦ «Артек» та ДЦ «Молода гвардія»).

Законопроектом (реєстр. № 8243) пропонується не поширювати дію Закону «Про здійснення державних закупівель» на випадки закупівлі послуг оздоровлення та відпочинку у державних підприємствах «Міжнародний дитячий центр “Артек”» та «Український дитячий центр “Молода гвардія”».

Під час обговорення члени комітету акцентували увагу на тому, що надання переваг окремим закладам, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей, не передбачено Законом «Про оздоровлення та відпочинок дітей», який визначає основні напрями державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, що полягають у створенні механізмів економічного стимулювання, кредитування, цільової фінансової підтримки закладів, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей.

Крім того, народні депутати звернули увагу і на висновок Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради. У ньому експерти звертають увагу і на те, що пропозиції проекту щодо непоширення дії Закону «Про здійснення державних закупівель» на випадки закупівель послуг

оздоровлення та відпочинку у державних підприємствах «Міжнародний дитячий центр “Артек”» та «Український дитячий центр “Молода гвардія”» не повною мірою узгоджується з основною метою цього Закону, яка полягає у створенні конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобіганні проявам корупції у цій сфері, розвитку добросовісної конкуренції, забезпеченні раціонального та ефективного використання державних коштів (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики рекомендує парламенту відхилити проект закону «Про внесення зміни до ст. 265 Податкового кодексу України щодо податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки».

Законопроектом (реєстр. № 10451) пропонується визначити базою оподаткування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, не житлової площі, як це передбачено чинною нормою, а загальну площу об'єкта житлової нерухомості.

На засіданні комітету зазначалося, що проект не містить чіткого визначення поняття «загальна площа», яке відсутнє у Податковому кодексі України. Адже відсутність його визначення на законодавчому рівні для цілей оподаткування, вважають народні депутати, може призвести до ускладнень у процесі правозастосування. Ідеться про технічні, інші допоміжні приміщення (гаражі, котельні, сходові клітини тощо), які призначені для забезпечення експлуатації будинку чи квартири, які навряд чи доцільно включати до загальної площі об'єктів відповідного нерухомого майна, яке підлягає оподаткуванню. Зокрема, це стосується випадків коли підлягає оподаткуванню площа вбудованих (прибудованих) гаражів, яка включається до загальної площі житлових будинків, водночас із площі гаражів, розташованих окремо від будинку, податок не сплачується.

На засіданні зазначалося також, що Кабінет Міністрів подав інший законопроект (реєстр. № 10558), яким пропонується ст. 265 викласти у новій редакції. Також пропонуються інші комплексні зміни до Податкового кодексу. На думку народних депутатів, нова редакція цієї статті поглинає зміни, які пропонуються законопроектом № 10451 (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Комітет з питань національної безпеки і оборони рекомендує Верховній Раді прийняти за основу проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо виконання військового обов'язку та особливостей проходження військової служби.

Законопроектом (реєстр. № 10603), поданим Кабінетом Міністрів, пропонується уточнити перелік державних органів (військових формувань), військовослужбовці яких можуть бути направлені з одного державного органу до іншого для подальшого проходження військової служби.

Документом також передбачається вилучити положення щодо можливості направлення осіб, які проходять різні види державної служби та мають спеціальні звання (класні чини), але не мають статусу військовослужбовців, для подальшого проходження ними військової служби до військових формувань та унормувати можливість відрядження військовослужбовців Збройних сил та інших військових формувань до державних підприємств та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою.

Члени комітету, підтримавши законопроект, водночас наголошували на необхідності чіткого визначення у законопроекті, до яких саме державних підприємств (міністерств) можуть відряджатися військовослужбовці Збройних сил та інших військових формувань. Зокрема, у п. 1 і 4 розд. I проекту йдеться про «державні підприємства» (усі без винятку), до яких може застосовуватись зазначена норма. Натомість ч. 9 ст. 6 Закону «Про військовий обов'язок і військову службу» визначено тільки Державне підприємство обслуговування повітряного транспорту (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент України В. Янукович у рамках робочої поїздки до Донецької області відвідав реконструйований парк відпочинку біля Центру слов'янської культури та писемності в Донецьку. Глава держави, зокрема, оглянув дзвін, відлитий на Донецькому металургійному заводі – найстарішому містоутворюючому підприємстві регіону, яке цього року святкує 140-річний ювілей.

Президент також ознайомився з виставкою портретів видатних людей Донеччини, серед яких художник А. Куїнджі, композитори С. Прокоф'єв та Є. Мартинов, спортсмен С. Бубка, поет В. Сосюра. Експозицію встановили на одному з майданчиків парку.

Також В. Янукович оглянув дитячий майданчик у парку, де поспілкувався з дітьми. Перед початком урочистого зібрання з нагоди ювілею області В. Янукович погасив немаркований художній конверт «80 років Донецької області» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 6.07*).

Президент України В. Янукович підписав Закон № 4968-VI «Про внесення змін до Закону України “Про державний бюджет України на 2012 р.” щодо випуску облігацій внутрішньої державної позики» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 6.07*).

Президент України В. Янукович у Донецьку взяв участь в урочистостях з нагоди 80-річчя Донецької області.

Глава держави привітав донеччан зі святом. «У цей урочистий день вітаю вас зі святом, з ювілеєм області, бажаю успіхів і творчої енергії», – сказав він у своєму виступі на урочистих зборах.

Президент зазначив, що Донеччина посідає значне місце в сучасній Україні. «Це “локомотив” економіки всієї країни, це її “промислове серце”», – наголосив глава держави. За його словами, у регіоні проживає кожен десятий житель України, виробляється понад 20 % усієї продукції країни.

Глава держави підкреслив, що продукція вугільних, металургійних, хімічних і машинобудівних підприємств Донецької області відома усьому світу. З нагоди свята В. Янукович вручив державні нагороди. Президент також переглянув святковий концерт (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 6.07*).

Подальший розвиток вугільної промисловості та енергетичного потенціалу Донеччини – пріоритетне завдання для влади. На цьому наголосив Президент України В. Янукович під час виступу на урочистостях з нагоди 80-річчя створення Донецької області. «Дати нашій вугільній промисловості “другий подих” – вимога часу і пріоритетне завдання для нашої держави», – підкреслив він.

Глава держави, зокрема, зазначив, що проблеми, які роками накопичувалися у вугільній галузі, потребують сучасних рішень. У цьому контексті саме Донецька область має показати приклад умілого та ефективного господарювання, переконаний він.

Як зауважив В. Янукович, тривалий час вважалося, що вугілля – енергетична сировина, попит на яку зменшується. Однак, констатував він, сучасні процеси на світовому енергетичному ринку показують, що це далеко не так (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 6.07*).

Інвестори сьогодні готові брати участь у відновленні промисловості України. На цьому наголосив Президент України В. Янукович у виступі на урочистих зборах з нагоди 80-річчя Донецької області.

Водночас він зазначив, що для цього необхідно створити нормальні умови роботи, «викорінити штучні чиновницькі перепони, якими, як павутиною, обплутані всі шляхи інвесторів в Україну».

Глава держави нагадав, що саме завдяки іноземним інвестиціям 140 років тому розпочалося будівництво наразі найстарішого металургійного комбінату краю. «Донбас виник значною мірою завдяки інвестиціям і діловим, заповзятливим людям», – зауважив В. Янукович (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 6.07*).

Донецька область має великі перспективи розвитку аграрного сектору. Таке переконання висловив Президент України В. Янукович під час виступу на урочистому зібранні з нагоди 80-річчя створення Донецької області.

Глава держави підкреслив: потенціал Донбасу не обмежується лише традиційними для регіону галузями промисловості, такими як металургія та вуглевидобування. «Донбас у змозі запропонувати всій країні приклади ефективної організації тваринницьких комплексів на промисловій основі», – сказав він. Разом з тим, зазначив В. Янукович, в області є чимало питань, які потребують вирішення, і це необхідно робити спільними зусиллями. «Я розраховую на земляків, які, упевнений, не підведуть», – наголосив він.

На переконання Президента, у вирішенні проблемних питань слід використовувати досягнення науки, зокрема й Донецького наукового центру, який є одним із провідних у країні.

Глава держави також нагадав, що 10 років тому за участі Національної академії наук було розроблено Програму науково-технічного розвитку області на період до 2020 р. На думку В. Януковича, необхідно підбити проміжні підсумки її реалізації й скорегувати подальші плани.

Він також наголосив на необхідності розвитку туризму та індустрії відпочинку і розваг. «Це – сектор, затребуваність якого зростатиме. Особливо з огляду на успішне проведення фіналу чемпіонату Європи з футболу, який відкрив Україну для багатьох європейців», – підкреслив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua).* – 2012. – 6.07).

Стратегія на модернізацію виробництва на Донеччині вже приносить результати. На цьому наголосив Президент України В. Янукович у виступі на урочистих зборах з нагоди 80-річчя Донецької області. Зокрема, за словами глави держави, у Єнакієвому запущено сучасне доменне виробництво, в Макіївці відкрито цех сіркоочищення. Це дасть змогу в шість разів скоротити викиди сірчистих сполук в атмосферу.

Президент звернув увагу, що останнім часом закрито застарілі екологічно шкідливі виробництва – останню мартенівську піч на Донецькому металургійному заводі, коксову батарею в Маріуполі.

Глава держави зауважив: структура економіки регіону, у якій переважає важка промисловість, забезпечила його впевнений розвиток у ХХ ст. Однак, за словами Президента, у нинішніх умовах таке співвідношення галузей в економіці області потребує прискореної модернізації промислового комплексу регіону. «Зниження енергоємності, скорочення шкідливих викидів, підвищення безпеки праці, впровадження нових технологій – ось імперативи розвитку Донеччини на початку нинішнього сторіччя», – наголосив В. Янукович.

Президент підкреслив, що регіон має колосальний потенціал у

металургії – Донецька область дає близько половини виробництва металургійної продукції України. «Це основа економіки регіону й найважливіший елемент економіки всієї країни», – зазначив він.

Водночас глава держави наголосив, що металургійне виробництво також потребує серйозної модернізації – тільки так ми зможемо зберегти конкурентні позиції на світових ринках, задовольнити зростаючі потреби в металі національної економіки і при цьому відродити екологію і здоров'я жителів краю (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 6.07).

Президент України В. Янукович упевнений, що футбольний клуб «Шахтар» стане клубом європейського рівня. Про це глава держави сказав під час виступу на урочистостях з нагоди 80-річчя створення Донецької області.

«Відколи футбольний клуб очолив Р. Ахметов, “Шахтар” упевнено рухається до поставленої мети – стати клубом європейського рівня», – зазначив В. Янукович, додавши, що Кубок УЄФА 2009 р. – одне з реальних підтверджень цього.

Президент підкреслив, що футбольна команда «Шахтар» давно вже стала візитівкою Донбасу. «А столиця Донбасу, наш улюблений Донецьк, на найвищому рівні прийняв європейський чемпіонат з футболу», – наголосив глава держави (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 6.07).

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Одещини з намолотом першого в Україні мільйона тонн зернових на жнивах 2012 р.

«Цей результат отримано завдяки вашій самовідданій праці та хліборобському досвіду, інноваційним підходам до організації аграрного виробництва», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович наголосив, що трудові досягнення хліборобів Одещини є беззаперечним прикладом для всіх областей України, сприяють зміцненню продовольчої безпеки та зростанню добробуту співвітчизників. «Щиро зичу вам міцного здоров'я, щастя й достатку у ваших оселях та нових трудових звершень», – наголосив Президент у вітанні (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 6.07).

Президент України В. Янукович висловив співчуття Президенту Російської Федерації В. Путіну у зв'язку із загибеллю громадян Російської Федерації в автокатастрофі в Чернігівській області, яка сталася 7 липня.

«В Україні з глибоким сумом сприйняли звістку про аварію пасажирського автобуса, що перевозив прочан із Російської Федерації, яка

сталася в Чернігівській області», – ідеться у співчутті глави держави.

В. Янукович передав слова підтримки рідним і близьким загиблих та побажання якнайшвидшого одужання всім постраждалим (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Президент України В. Янукович доручив уряду та правоохоронним органам забезпечити ретельне розслідування аварії пасажирського автобуса в Чернігівській області, який перевозив прочан із Російської Федерації.

Глава держави також доручив Кабінету Міністрів вжити вичерпних заходів для подолання наслідків трагедії, організації пошуково-рятувальних робіт та надання необхідної допомоги всім постраждалим (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Президент України В. Янукович підписав ряд законів:

– Закон № 4986-VI «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про спрощений порядок переміщення ділянкою автомобільної дороги Славутич – Чорнобильська АЕС, яка проходить територією Республіки Білорусь, працівників, транспортних засобів та вантажів Чорнобильської АЕС і підприємств, що провадять діяльність у зоні відчуження, а також іноземних спеціалістів, залучених до реалізації міжнародних проектів стосовно закриття Чорнобильської АЕС, та Протоколу до неї»;

– Закон № 4987-VI «Про ратифікацію Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) та Листа про внесення змін до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв)»;

– Закон № 4988-VI «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства»;

– Закон № 4989-VI «Про ратифікацію Угоди про порядок передачі зразків наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів»;

– Закон № 4994-VI «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2012 р.»;

– Закон № 5058-VI «Про схвалення рішення Президента України щодо направлення миротворчого контингенту для участі України в Місії ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго» (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Президент України В. Янукович висловив співчуття Президентові Російської Федерації В. Путіну у зв'язку з численними людськими жертвами внаслідок потужної повені в Краснодарському краї.

«Від імені українського народу і від себе особисто прошу Вас, шановний Володимире Володимировичу, передати слова щирого співчуття рідним і близьким загиблих, а також побажати якнайшвидшого одужання постраждалим», – ідеться у співчутті глави Української держави.

Президент України запропонував Російській Федерації допомогу в ліквідації наслідків цієї стихії (**Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 8.07).**

Президент України В. Янукович перебуває у Криму в робочій відпустці, під час якої у графіку глави держави заплановано ряд зустрічей та переговорів.

Зокрема, 12 липня під головуванням Президента України В. Януковича та Президента Російської Федерації В. Путіна у Криму відбудеться засідання Українсько-Російської міждержавної комісії. Крім того, протягом робочої відпустки Президент має намір відвідати з робочими поїздками ряд регіонів України (**Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 8.07).**

Президент України В. Янукович підписав Закон № 4969-VI «Про внесення зміни до ст. 23 Закону України «Про акціонерні товариства» (Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 9.07).

Представники Донецького земляцтва привітали Президента України В. Януковича з Днем народження.

Серед земляків, які приїхали сказати главі держави слова вітання, – президент Національного олімпійського комітету С. Бубка, народні депутати Т. Бахтеєва і Ю. Звягільський, голова Державної служби автомобільних доріг В. Демішкан, ректор Київського національного університету культури і мистецтв М. Поплавський, радник Президента М. Демянко.

Представники Донецького земляцтва побажали В. Януковичу міцного здоров'я, мужності та сил плідно працювати на процвітання України.

Президент перебуває в робочій відпустці в Криму (**Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2012. – 9.07).**

У найближчі кілька років уряд має намір вирішити проблему повного забезпечення країни фруктами українського виробництва.

«У країні будується система оптових ринків, налагоджується логістична система швидкої доставки фруктів до споживачів. Ця вся система і комплексний підхід дадуть можливість нам в найближчі декілька років вирішити проблему повного самозабезпечення нашої країни фруктами, за винятком екзотичних», – підкреслив Прем'єр-міністр Україна М. Азаров під час відвідин ТОВ «Качинський+» у рамках своєї робочої поїздки в АР Крим.

Він пояснив, що увага уряду прикута до цієї проблеми у зв'язку з великою кількістю імпортованих фруктів на українських прилавках. «Якщо взяти наш прилавок, то фрукти, виноград – на 3/4 – це імпорт, а якщо імпорт персика, то, значить, фрукт дуже серйозно оброблений отрутохімікатами, консервантами, – сказав М. Азаров. – Якщо влітку ще приблизно 2/3 вітчизняної продукції, то взимку у нас 3/4 фруктів становить імпорт».

Щоб змінити ситуацію, зазначив М. Азаров, уряд сприяв збільшенню фруктів і винограду шляхом введення відповідних компенсацій і відновлення 1,5 % збору на відновлення виноградників. Прем'єр-міністр нагадав про програму створення сучасних овочесховищ. «Це потужна програма, і вже за 1,5 роки, які вона працює, вдалося побудувати велику кількість овочесховищ», – сказав глава уряду.

М. Азаров нагадав про створення системи оптових ринків, які мають забезпечити виробники довготривалими замовленнями. Прем'єр-міністр також ознайомився з роботою системи вирощування винограду, персиків, а також поспілкувався з молодими фахівцями господарства (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 9.07).*

Доручення газифікувати село Андріївка Севастопольського району дав Прем'єр-міністр М. Азаров під час відвідин ТОВ «Качинський+» у рамках своєї робочої поїздки в АР Крим.

«Керівник господарства ТОВ “Качинський+” назвав проблему газифікації населеного пункту. Ми цю проблеми вирішимо. Завдання таке керівнику Севастополя я вже дав, а фінансово ми допоможемо», – сказав М. Азаров. Прем'єр-міністр зазначив, що задоволений від побаченого в ТОВ «Качинський+». «Ми разом подивилися, гарне господарство, добротне, яке спеціалізується на вирощуванні фруктів і винограду», – зазначив він.

Глава уряду також підкреслив, що його порадував рівень зарплати працівників господарства: «Зарплата у працівників непогана, в межах 3 тис. грн». Водночас, говорячи про проблему збереження фруктів, він зазначив, що в цьому господарстві немає сучасних овоче- і фруктосховищ, і на це треба звернути увагу. Прем'єр-міністр при цьому нагадав, що урядова програма будівництва сучасних овочесховищ передбачає компенсацію з боку держави практично до половини витрат господарства. «Ще раз хочу звернути увагу, що рік для Криму видався непростим. Погода піднесла нам чергову проблему. Тому завдання – вирощувати морозостійкі сорти і стійкі до посухи. Я задоволений тим, що бачив, позитивні зрушення очевидні», – підсумував Прем'єр-міністр (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2012. – 9.07).*

Модернізація агропромислового комплексу дасть змогу забезпечити цінову стабільність на продукти сільського господарства. Таку думку висловив Прем'єр-міністр України М. Азаров після ознайомлення з роботою заводу з очищення насіння ТОВ «Антей» у рамках своєї робочої поїздки в Автономну Республіку Крим.

«Для нас нова технологія – це не тільки підвищення загального обсягу продуктивності, але й цінова стабільність на продукти сільського господарства, а в ряді випадків – і зниження цін. При загальних тенденціях подорожчання енергоносіїв, підвищення продуктивності праці, підвищення технологічності, зниження собівартості дозволяє ці фактори нівелювати. І для нас надзвичайно важливі нові технології модернізації АПК», – сказав М. Азаров.

«Ми знаходимося в господарстві, яке цікаве тим, що має закінчений цикл виробництва: від вирощування зерна до виробництва продуктів м'ясопереробки. Прекрасне господарство, хороша перспектива на майбутнє», – зазначив М. Азаров зазначив, що під час відвідування таких господарств завжди запитує, як працюють урядові програми. «І тут ми переконалися, що програми працюють, наприклад, програма зі збільшення поголів'я ВРХ. 20 років тривало падіння поголів'я. З 25 млн воно скоротилося до менше 5 млн», – звернув увагу глава уряду.

Він також підкреслив, що нині зафіксований приріст поголів'я ВРХ. «А ті заходи, які ми реалізуємо, дозволять збільшити виробництво ВРХ. Це дуже важливо, тому що раціон харчування наших людей повинен бути збалансований. Зараз ми вживаємо яловичини у три рази менше необхідних норм», – додав глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Прем'єр-міністр України М. Азаров зустрівся з ветераном Великої Вітчизняної війни В. Рябцевим. Глава уряду познайомився з ветераном 22 червня поточного року, коли в Музеї ВВВ в Києві М. Азаров вшановував ветеранів, віддаючи данину пам'яті трагічній даті початку війни.

В. Рябцев попросив Прем'єр-міністра про зустріч, щоб викласти своє бачення того, як закарбувати подвиг переможців фашизму у свідомості поколінь, які дедалі віддаляються від подій війни.

М. Азаров і В. Рябцев обговорили питання увічнення пам'яті воїнів Великої Вітчизняної, підтримки патріотичного руху, удосконалення соціального забезпечення ветеранів, і в першу чергу – ветеранів війни.

Окремо глава уряду і ветеран обговорили ідеї та підходи, на яких має базуватись створення Алеї героїв, що енергійно підтримує і просуває до практичної реалізації Прем'єр-міністр України М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Завод з очищення насіння, збудований ТОВ «Антей», зможе забезпечити половину потреби Криму в елітному насінні. Про це заявив Прем'єр-міністр України М. Азаров після урочистого відкриття цього заводу.

«Тобто два таких заводи – і ми закрили потреби в елітному насінні всього сільського господарства Криму. Це означає, що сільське господарство Криму виходить на абсолютно новий технологічний рівень», – зазначив М. Азаров.

При цьому він пояснив, що елітне насіння дає змогу збільшити врожайність навіть у складних погодних умовах. «Важко пригадати таке поєднання сільськогосподарських умов, які ми мали в цьому сільськогосподарському році – посушлива осінь, вкрай холодна зима, суха весна і початок літа – і навіть у цих умовах ми сподіваємося, що за рахунок застосування нових технологій Крим збере достатній урожай зерна. Та й у цілому по Україні є впевненість, що ми зберемо добрий урожай», – підкреслив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Українсько-російські відносини та аналіз їх розвитку буде предметом обговорення глав держав РФ і України та Українсько-Російської міждержавної комісії, засідання якої відбудеться 12 липня в Ялті. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час робочої поїздки в АР Крим.

«Порядок денний включає практично весь спектр питань, що визначають наші відносини з Російською Федерацією, існуючі проблеми, а також аналіз розвитку наших відносин в тих чи інших питаннях – усе це буде предметом обговорення глав держав Росії і України та Українсько-Російської міждержавної комісії», – зазначив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 9.07).

Перший заступник голови урядової комісії з розслідування причин дорожньо-транспортної пригоди в Чернігівській області, віце-прем'єр-міністр України, міністр охорони здоров'я України Р. Богатирьова оглянула місце аварії та відвідала постраждалих.

Представники правоохоронних органів у Чернігівській області доповіли віце-прем'єр-міністру про обставини події.

Після цього Р. Богатирьова у Чернігові провела виїзне засідання урядової комісії в міській клінічній лікарні № 2, де зараз перебуває 25 постраждалих в аварії осіб.

Вона особисто відвідала кожного постраждалого, висловила співчуття та підтримку. Кожен пацієнт був поінформований про створення за дорученнями Президента України В. Януковича та Прем'єр-міністра України М. Азарова урядової комісії з розслідування обставин трагедії та надання необхідної допомоги всім потерпілим (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 7.07).

Прийняття Верховною Радою нового закону про зайнятість населення – надзвичайно важливий крок для побудови в Україні сучасного ринку праці з урахуванням кращих світових стандартів. Про це заявив національний координатор Міжнародної організації праці (МОП) в Україні В. Костиця.

«Цей Закон матиме позитивний вплив на розвиток сучасного ринку праці, підготовку міцного фундаменту для забезпечення зайнятості населення та скорочення безробіття в Україні», – зазначив представник МОП в Україні.

В. Костиця наголосив, що закон підготовлений за активної участі експертів Міжнародної організації праці, які надавали технічну та інформаційну допомогу Міністерству соціальної політики. За його словами, закон не тільки містить основні положення відповідних Конвенцій Міжнародної організації праці, але й враховує найкраще законодавство та практики багатьох країн світу.

Також В. Костиця зазначив, що представники МОП мають намір поширювати український досвід у світі, зокрема серед тих країн, які вдосконалюють власне законодавство про зайнятість. «Важливо також підкреслити, що підготовка та ухвалення закону є першим важливим кроком з реалізації Національної тристоронньої угоди з питань зайнятості та робочих місць, підписаної урядом, представниками профспілок та об'єднань роботодавців 1 червня цього року», – наголосив координатор МОП в Україні (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2012. – 9.07.*)

9 липня 2012 р. перший заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту Є. Суліма бере участь у конференції міністрів з питань наукових досліджень Дунайського регіону (Федеративна Республіка Німеччини). Загальна тематика конференції:

Впровадження основних підходів сталого розвитку у Дунайському регіоні, що сприятимуть добробуту людей, конкурентоспроможності промисловості й функціонуванню суспільства в цілому, залежатимуть від наявної безпечної, стійкої та доступної енергії. Відновлювані джерела енергії не тільки сприятимуть сталому забезпеченню енергією, але й також покращать конкурентоспроможність Дунайського регіону.

Відновлювані джерела енергії мають важливе значення для стійкого та комплексного розвитку Дунайського регіону. Наукові дослідження та розробки є одним з ключових елементів для використання відновлюваних джерел енергії.

Придунайські країни мають можливість спільно вирішувати, які проекти для впровадження поновлюваних джерел енергії та проведення спільних дослідження у цій галузі вони реалізовуватимуть.

Основні теми, запропоновані для науково-дослідної діяльності під час обговорення на конференції: поновлювані джерела енергії в галузі

мобільності; енергоефективність; дослідні мережі; обмін вченими; спільна підтримка молодих вчених та ін.

Крім того, перший заступник міністра Є. Суліма проведе ряд зустрічей з міністрами освіти країн Європи (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 9.07).

5 липня 2012 р. під головуванням голови Державного агентства України з управління державними корпоративними правами та майном Д. Колеснікова відбулась нарада, метою якої було вирішення питання щодо реалізації на внутрішньому ринку коксівного вугілля, яке видобувається державними вугледобувними підприємствами.

До обговорення проблем збуту вітчизняного коксівного вугілля були залучені представники Міненерговугілля, ДП «Вугілля України», асоціації «Укркокс», ДП «УХІН» та представники керуючих металургійних підприємств. Вирішення цього питання дасть змогу знизити соціальне напруження в регіонах України, де шахти виконують містоутворюючу роль, та сприятиме забезпеченню стабільної роботи вугледобувних підприємств.

За результатами наради компанії-споживачі коксівного вугілля, серед яких Корпорація «ІСД», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПАТ «Донецький металургійний завод», ТОВ «ІСТЕК», ПАТ «Євраз – ДМЗ ім. Петровського», ТОВ «Метінвест Холдинг», взяли на себе зобов'язання щодо закупівлі у 2012 р. концентратів коксівного вугілля у державних вугледобувних підприємств у обсязі понад 1,5 млн т.

За словами голови Агентства держмайна України Д. Колеснікова, зобов'язання, які взяли на себе щомісяця вітчизняні металургійні підприємства, повністю вирішать проблему збуту коксівного вугілля до кінця поточного року (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2012. – 9.07).

ПОЛІТИКА

Участие Украины в интеграционных процессах на пространстве СНГ позитивно повлияло бы на экономику страны, а также на интеграционные процессы в целом. Такое мнение высказал президент России В. Путин в ходе выступления на совещании послов и постоянных представителей РФ в Министерстве иностранных дел России.

Он отметил, что углубление интеграционных процессов на пространстве СНГ – это сердцевина внешней политики России, а движущими силами интеграции являются Россия, Беларусь и Казахстан, сформировавшие Таможенный союз и приступившие к работе в формате Единого экономического пространства.

В. Путин сообщил, что общий рынок стран ТС составляет 165–170 млн потребителей. «Очень жаль, что вне рамок этого процесса остается братская Украина. По самым объективным экспертным оценкам, ее присоединение к этому интеграционному объединению дало бы и Украине, и всему процессу

дополнительную динамику. Это было бы весьма положительно с экономической и социальной точек зрения», – сказал президент РФ. Он добавил: «Вместе с Украиной общий рынок составил бы порядка 210–220 млн потребителей, синергия была бы колоссальной».

В то же время В. Путин подчеркнул, что вопрос о путях интеграции и участия Украины в интеграционных процессах является суверенным выбором украинского народа и государства. «Мы будем относиться к этому выбору с уважением, будем искать любые формы сотрудничества, подходящие для того, чтобы это сотрудничество активно развивалось», – заверил президент РФ.

Как сообщалось, в апреле Украина и Таможенный союз создали рабочую группу для устранения технических барьеров во взаимной торговле. Рабочей группе предстоит определить условия, при которых возможно присоединение Украины к техническим регламентам ТС, а также создать алгоритм применения технического регулирования Тамсоюза в отношении взаимопоставляемой продукции (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).

Президент РФ В. Путин считает необходимым вернуться к вопросу об облегченном порядке предоставления российского гражданства бывшим гражданам СССР.

Выступая на совещании послов и постоянных представителей РФ в Москве, глава российского государства сказал, что считает необходимым вновь вернуться к вопросу об облегченном порядке предоставления российского гражданства тем, кто был гражданином СССР и прямым потомкам родившихся в Советском Союзе или даже в Российской империи.

«Роль соотечественников, постоянно проживающих за рубежом, требует основательного переосмысления. Многие хотят быть полезными своей исторической родине, хотят поддержать ее, а наши загранучреждения все-таки подчас недооценивают такой настрой и такие возможности», – отметил В. Путин (*Интернет-издание «Публичные люди»* (WWW.PL.COM.UA). – 2012. – 9.07).

Относительное большинство украинцев считают, что лидером оппозиции является Ю. Тимошенко, а в случае ее неучастия в выборах возглавить оппозицию должен А. Яценюк. Об этом свидетельствуют результаты опроса, проведенного социологической службой Центра Разумкова.

Согласно опросу 62,5 % граждан Украины знают о том, что основные оппозиционные партии приняли решение об участии в парламентских выборах 2012 г. единым партийным списком и о формировании единого списка кандидатов в мажоритарных округах.

В ответ на вопрос «Кого Вы считаете лидером украинской оппозиции?» 39,4 % назвали фамилию Ю. Тимошенко, 18,9 % – А. Яценюка, 4 % –

В. Кличко, 3,3 % – Н. Королевской, 2,5 % – П. Симоненко, 1,8 % – О. Тягнибока, 1,1 % – А. Гриценко, 0,3 % – Ю. Луценко.

39,3 % опрошенных придерживаются мнения, что в случае неучастия Ю. Тимошенко в выборах возглавить оппозицию должен А. Яценюк, 8,2 % отводят эту роль В. Кличко, 6,1 % – Н. Королевской, 3,1 % – П. Симоненко, 2,9 % – О. Тягнибоку, 2,4 % – А. Гриценко, 1,5 % – Ю. Луценко.

34,1 % считают, что после выборов все оппозиционные партии должны объединиться в одну фракцию, 16,6 % высказались за то, чтобы различные оппозиционные фракции лишь координировали свою деятельность, а 38,7 % неинтересно, как будет организовывать свою работу парламентская оппозиция.

Во время выборов по округу 27,7 % респондентов готовы голосовать за единого кандидата от Объединенной оппозиции, 17,3 % – за провластного кандидата, 9,3 % – за независимого кандидата, для 28,2 % принадлежность кандидата к власти или к оппозиции не является определяющей, а 17,6 % не определились с ответом на этот вопрос.

Как сообщалось, согласно данным уличного опроса, проведенного социологической службой Центра им. Разумкова, если бы выборы состоялись в ближайшее воскресенье, за ВО «Батьківщина» проголосовали бы 27,9 % тех, кто готов принять участие в выборах; Партию регионов – 23,9 %; партию УДАР В. Кличко – 8,7 %; Коммунистическую партию Украины – 7,4 %; ВО «Свобода» – 5,4 %.

В то же время при опросе в помещении за Партию регионов высказывают намерение проголосовать 28,3 %; ВО «Батьківщина» – 26,2 %; партию УДАР – 10,8 %; КПУ – 7,7 % (*МинПром – інформація бізнес-класа (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07*).

А. Мартинюк має намір обиратися за партійним списком на виборчому окрузі.

Крім того, політик висловив сумнів щодо високих рейтингів політичної сили Н. Королевської, утім зазначив, що «до завершення виборчої кампанії все може змінитися».

Говорячи про об'єднану опозицію, А. Мартинюк зауважив: «Об'єднана опозиція, напевно, має те, що має. Я не вірю в те, що в об'єднаній опозиції знайдуться додаткові політичні сили, які до них можуть приєднатися, або знайдуться якісь піар-хід чи піар-акції, які їм зможуть суттєво додати балів. Їхне, мабуть, завдання зараз полягає в іншому – не втратити те, що вони мають на сьогоднішній момент». Відповідаючи на уточнююче запитання журналіста, чи це є песимістичне ставлення до опозиційного руху, оскільки вони щось невірно роблять, політик пояснив, що песимістично ставиться не до опозиційного руху, а «до тих людей, які знаходяться в цьому русі».

Аналізуючи рейтингові показники Партії регіонів, А. Мартинюк погодився з оцінками соціологів про те, що вони «відповідають дійсності, але якщо будуть продовжуватися далі ті акції, які намітила Партія регіонів, маючи владу реальну, у них є шанси на поліпшення свого рейтингу». Утім,

зауважив політик, «у них (Партії регіонів. – Ред.) як ні в кого іншого є шанси й на погіршення свого рейтингу, бо міра відповідальності за стан справ в державі безпосередньо лежить на Партії регіонів».

Коментуючи виборчий процес, який, на думку першого віце-спікера, вже де-факто розпочався, він наголосив, що знає чого варто чекати у цій кампанії. Зокрема, сказав А. Мартинюк, незважаючи на те, що по ряду регіонів партія, яку він представляє у парламенті, має сталий електорат, оскільки послідовно, системно і незмінно відстоює певні позиції, «звичайно буде конкуренція».

Відповідаючи на запитання, в якому форматі має намір А. Мартинюк балотуватися до нового складу парламенту, політик повідомив, що «підє по комуністичному списку, але по виборчому округу» (*Офіційний сайт Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2012. – 9.07*).

Екс-президент В. Ющенко піде на парламентські вибори за списком.

Такий висновок можна зробити з його слів в інтерв'ю газеті «Комерсант-Україна».

«Якщо я піду по мажоритарці, то складеться враження, що я не вірю в колективну перемогу, а це не так! Я вірю, що в нас успішний проект. Тому я обмежую свою місію тим форматом, де зручніше за все буде експлуатувати ім'я Президента Ющенко», – сказав він. «І я вже сказав: я не вимагаю свого перебування ні на першому місці, ні на сотому», – додав В. Ющенко.

«Ми сконцентруємося на підтримці 70–80 кандидатів в округах плюс сформуємо гідний партійний список. І ми розраховуємо, що сумарно не менше 50–60 осіб від нашої політичної сили буде представлено в новому парламенті», – сказав політик. «Це дозволить блокувати неприйнятну для нас політику й, в окремих випадках, формувати політику держави», – вважає В. Ющенко.

На уточнення, що за партійним списком він очікує одержати мінімум 7 %, він відповів: «Приблизно так» (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 9.07*).

Експерты считают, что национал-демократическое объединение, которое создается на базе возглавляемой бывшим Президентом (2005–2010) В. Ющенко партии «Наша Украина», получит около 1 % голосов избирателей на выборах Верховной Рады.

«В. Ющенко и его политический проект, судя по нынешним рейтингам, наберет не больше 1 %. Для того чтобы увеличить этот результат, необходима очень мощная рекламная кампания, по масштабам такая, как, к примеру, у Н. Королевской. Но опять же не факт, что это даст результат. Нужно помнить, что В. Ющенко, в отличие от Н. Королевской, не попадает в ряд тех, кто ассоциируется с новыми политиками», – сказал директор Центра политических исследований «Пента» В. Фесенко.

Политолог считает, что у экс-президента нет большого количества сторонников ни среди тех, кто симпатизирует власти, ни среди тех, кто

підтримує опозицію. «Наскільки я розумію, участь в виборах – це, з однієї сторони, вимога його оточення, для якого це просто шанс вижити: якщо В. Ющенко виходить з політики, у них теж немає перспектив. З іншої сторони йде проявлення власних амбіцій у самого В. Ющенко. Він не хоче залишатися на обочині. Це людина, який пам'ятає політичну славу і не хоче стати політичним пенсіонером», – додав він.

При цьому В. Фесенко не виключив, що участь нового проекту в виборах може бути вигідною влади, так як за нього проголосує частина сторонників об'єднаної опозиції.

З цим мнением згодні і інші експерти. «Зрозуміло, що влада існує такий проект вигідно. Бо будь-яка сила, яка не потрапляє в парламент, але збирає голоси у об'єднаної опозиції, грає на руку Партії регіонів», – зауважив президент аналітичного центру «Відкрита політика» І. Жданов.

Він вважає, що саме відтягування голосів у об'єднаної опозиції і є справжньою метою створення проекту на базі НУ. Заступник директора Агентства моделювання ситуацій А. Голобуцький в свою чергу не виключив, що участь В. Ющенко в виборах може негативно сказатися на явці виборців. «Возвращение В. Ющенко в політику може відіграти такий психологічний момент, коли виборцям покажется, що в політиці з часів 2004 г. нічого не змінилося, і в ній як були одні і ті ж люди, так і залишаться. І це може змусити багатьох махнути рукою і взагалі не йти на вибори», – сказав він.

Експерти згодні в тому, що новий політичний проект не пройде в наступний склад парламенту.

Як повідомлялося, 7 липня НУ, Українська народна партія, Конгрес українських націоналістів і 30 громадських організацій заявили про намір об'єднатися для участі в виборах Ради. В. Ющенко розраховує на отримання цим об'єднанням 50–60 мандатів в новій Раді (*МинПром – інформація бізнес-класа (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07*).

Депутати Тернопільської облради звернулися до Голови Верховної Ради та Президента з вимогою не підписувати мовний закон. Всі працівники виконавчого апарату Тернопільської облради (понад 40 осіб) поставили підписи «проти» прийняття у Верховній Раді мовного закону.

Голова облради О. Кайда порадив зробити такий вчинок і районним радам. На думку керівника представницького органу, визначитися повинні і люди, які працюють в облдержадміністрації та районних адміністраціях.

«Сьогодні настає час однозначно сказати: ти – “за” чи “проти” ухвалення такого закону», – підкреслив О. Кайда (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2012. – 9.07*).

Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО не задоволений забудовою буферних зон навколо Києво-Печерської лаври й Софії Київської. Про це йшлося на 36-й сесії ЮНЕСКО, яка закінчилася 6 липня.

«Три висотні будинки, що будуються в Печерському районі на схилах Дніпра, порушують архітектурно-історичний ландшафт столиці й знаходяться на охоронюваній заповідній території. Продовження будівництва несе загрозу цілісності об'єкта всесвітньої спадщини», – йдеться в проекті рішення комітету.

У документі відзначається, що українська сторона не надала на вимогу ЮНЕСКО докладної інформації про згадані висотки, більше того, дозволила будівництво нового об'єкта в буферній зоні Софії Київської.

«Мова йде про зведення багатопверхового елітного житлового комплексу біля стін Софії. Будівництво двох'ярусного підземного паркінгу призвело до підйому ґрунтових вод, що несе пряму загрозу історичним пам'ятникам», – повідомила присутня на засіданні активістка громадського руху «Збережи старий Київ» І. Нікіфорова.

У проекті рішення сесії комітет знову закликав Україну ввести мораторій на подібне будівництво й зобов'язав до лютого 2013 р. надати ЮНЕСКО список будинків поблизу заповідників (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 9.07).

Проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 р. допоможе Україні на 100 % розкрити її туристичний потенціал.

Про це йшлося у сюжеті телеканалу CNN у циклі передач про Україну «Eye on Ukraine», що їх було запущено американськими телевізійниками після завершення Євро-2012, передає інформаційний центр «Україна-2012».

Для залучення туристів Україна має багату історію, чарівну природу, місця для відпочинку найвищого комфорту, а першість континенту допомогла Україні відкрити себе світу.

«Україна здивувала гостей чемпіонату Європи. Турнір змінив імідж України у всьому світі та, безумовно, вже зробив країну цікавою для туристів», – зазначив журналіст CNN М. Фостер.

За його словами, одним з найпривабливіших місць України для туристів є столиця Київ. «Ви можете приїхати до Києва та переконатися, що це – надзвичайно зелене місто зі старовинними соборами», – підкреслив він. На думку журналістів CNN, серед інших основних туристичних напрямків нашої країни – Ялта, Севастополь, Одеса, Балаклава та Карпати (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2012. – 9.07).

Під час акції об'єднаної опозиції «Україна без Януковича» можна буде проводитися збір підписів за позов до суду проти Президента В. Януковича. Про це заявив глава ради об'єднаної опозиції А. Яценюк в ефірі телеканалу ТВі.

Він розповів, що «ми маємо зараз дискусію: збирати підписи під референдум, або збирати підписи на позов проти Януковича». «До суду. В Україні. Потім щоб дійти до Європейського суду. Позов, який сформульований наступним чином: зловживання владою», – уточнив А. Яценюк.

«Фактів у нас вже з десятків є. Починаючи від харківських угод і закінчуючи політичними репресіями. Тому в принципі ми зараз набираємо правову базу. Я не хочу, щоб це був простий вихлоп: люди прийшли, поставили підпис і що далі?» – додав він.

Політик також розповів, що під таким підписом за референдум чи позов до суду треба залишати паспортні дані, і «частина людей залякана» (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 9.07).

Політики, які співпрацювали з Президентом В. Януковичем і мають спірну репутацію, не будуть в списках об'єднаної опозиції. Про це заявив глава ради об'єднаної опозиції А. Яценюк в ефірі телеканалу ТВі, коментуючи оприлюднені списки кандидатів від опозиції на вибори.

При цьому відповідаючи на питання, чи будуть включені в опозиційні списки Д. Жванія і Третяков, А. Яценюк не відповів конкретно: «Я на це давав відповідь дуже чітко, що я зроблю все, щоб список був максимально чистий».

«Хто буде в списку, ви побачите 31 числа, коли він буде затверджений. Тому що рішення про списки – це колегіальне рішення», – додав він (*Українська правда (http://www.pravda.com.ua)*). – 2012. – 9.07).

ЕКОНОМІКА

В течение двух недель депутаты и специалисты профильного министерства решат вопрос и механизмы дополнительного финансирования предприятий угольной промышленности в соответствии с недавно принятыми изменениями в Государственный бюджет Украины на 2012 г. относительно увеличения расходов на капитальное строительство и техническое переоснащение угледобывающих предприятий. Об этом заявил первый заместитель председателя Комитета Верховной Рады по вопросам бюджета В. Лукьянов.

Согласно принятому документу предусматривается выделение 1 млрд грн на дополнительное финансирование предприятий углепрома. «Эти средства будут направлены на поддержку развития технической базы угольной промышленности. То есть сейчас нужно откорректировать существующие программы, и тогда можно будет сказать, сколько именно рабочих мест это позволит создать. Сейчас делать какие-то выводы, прогнозы рановато. Эти средства, в первую очередь, предназначены для подготовки рабочих мест, увеличения добычи угля и реализации программы,

которая ставит целью обеспечение энергетической безопасности Украины», – сказал В. Лукьянов.

Парламентарий отметил, что средства будут направлены на предприятия и шахты, расположенные на всей территории страны, и предпочтения каким-то определенным регионам никто давать не будет. «Безусловно, это угольные предприятия, которые находятся как на западе Украины, так и в восточных регионах – Донбасский угольный бассейн, Донецкая, Днепропетровская, Луганская области. Также это будет работать и во Львовско-Волинском угольном бассейне», – подчеркнул депутат.

«Сейчас с министерством и подразделением, отвечающим за угольную промышленность, мы отработываем программу. Надеемся, что на это нам понадобится неделя-две, то есть достаточно сжатые сроки, чтобы решить эти вопросы. И деньги будут выделяться именно на те проекты, эффективность реализации которых будет наивысшей. Также следует выделить ключевые предприятия и те направления финансирования, которые нуждаются в первоочередной поддержке. Посмотреть и финансовые вопросы угольной промышленности, потому что достаточно большая задолженность в финансовом секторе и этим никак нельзя пренебрегать. Ведь, вовремя выплачивая проценты и платежи по текущим кредитам, мы имеем возможность привлекать инвестиционные средства не только от государственного сектора, но и от частного. Таким образом можно увеличить развитие угольной отрасли», – добавил В. Лукьянов (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).

Ветеринары Таможенного союза едут проверять Госветфитослужбу Украины. Об этом говорится в сообщении ведомства.

С сегодняшнего дня специалисты ветеринарной медицины России, Казахстана и Беларуси начинают изучение эффективности инспекционной системы Госветфитослужбы Украины.

Прежде всего, специалистов Таможенного союза интересует, насколько Госветфитослужба может гарантировать безопасность продукции животного происхождения, которая экспортируется в Россию, Казахстан и Беларусь.

Также в рамках аудита будет проведена проверка отечественных предприятий, которые производят продукцию животного происхождения и заинтересованы в ее поставках на территорию стран Таможенного союза.

Как сообщалось, в апреле Украина направила Россельхознадзору просьбу о проведении инспектирования украинских предприятий по производству продукции животного происхождения, заинтересованных в поставках на рынок стран Таможенного союза (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).

Урожай зерна в Украине в текущем году составит 45,3 млн т. Об этом сообщает Министерство аграрной политики и продовольствия со ссылкой на данные регионов по состоянию на начало июля.

«По предварительным данным регионов на 2 июля 2012 г. производство зерновых и зернобобовых культур в текущем году ожидается на уровне 45,3 млн т», – говорится в сообщении министерства.

Ранее Минагропрод прогнозировал урожай зерна в 2012 г. 45–47 млн т против рекордных 56,7 млн т в 2011 г.

Согласно оперативным данным Минагропрода к 9 июля намолочено 7 млн т зерна ранних зерновых и зернобобовых культур с 3,6 млн га, или 36 % площадей. На аналогичную дату минувшего года намолот составил 3,8 млн т. В то же время средняя урожайность этих культур в настоящее время составляет 19,6 ц/га, тогда как на аналогичную дату 2011 г. – 28,4 ц/га.

В частности, ячменя намолочено 2 млн т с 1,2 млн га (34 % площадей). Его средняя урожайность составляет 17,1 ц/га, тогда как в прошлом году – 29,3 ц/га. Пшеница обмолочена с 2,2 млн га (39 % площадей). Намолот этой культуры составляет 4,8 млн т при средней урожайности 21,2 ц/га (в 2011 г. – 32,2 ц/га). Агрохозяйства собрали рожь с 9 тыс. га (3 % от плана), намолочено 16 тыс. т зерна при урожайности 17,8 ц/га. Помимо этого, аграрии намолотили 391 тыс. т рапса с 200 тыс. га (35 % от плана) при средней урожайности 19,6 ц/га (в 2011 г. – 11,5 ц/га).

Как сообщалось, Украина в текущем году из-за погодных условий начала уборку зерновых раньше традиционных сроков. Осенняя засуха, сильные зимние морозы и аномально теплая весна привели к уменьшению урожайности зерновых. В настоящее время ситуация усугубляют аномально высокая температура и отсутствие продуктивных осадков. По данным Укргидрометцентра, в Украине засухой охвачено 50 % посевов сельхозкультур (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).

В мае экспорт глинозема из Украины увеличился на 5,8 %, или на 7,49 тыс. т по сравнению с апрелем до 136,57 тыс. т. Об этом заявил источник в Кабинете Министров.

Выручка от экспорта увеличилась на 14,7 %, или на 7,65 млн долл. до 59,57 млн долл. В мае Украина экспортировала глинозем преимущественно в Россию.

По сравнению с маем 2011 г. экспорт глинозема в мае 2012 г. увеличился на 3,7 %, или на 4,81 тыс. т. В январе – мае 2012 г. по сравнению с январем – маем 2011 г. экспорт глинозема возрос на 7 %, или на 43,67 тыс. т до 671,57 тыс. т на 266,32 млн долл.

Как сообщалось, в апреле экспорт глинозема уменьшился на 3,9 %, или на 5,27 тыс. т по сравнению с мартом до 129,08 тыс. т. В 2011 г. экспорт глинозема увеличился по сравнению с 2010 г. на 7,9 %, или на 113,47 тыс. т и составил 1553,91 тыс. т на 527,01 млн долл.

В Украине основным производителем глинозема является Николаевский глиноземный завод и, в незначительных количествах, Запорожский алюминиевый комбинат (*МинПром – информация бизнес-класса* (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).

В мае импорт кокса в Украину уменьшился на 85,9 %, или на 17,52 тыс. т по сравнению с апрелем до 2,88 тыс. т на 1,16 млн долл. Об этом заявил источник в Кабинете Министров.

По сравнению с маем 2011 г. импорт кокса в мае 2012 г. сократился на 67 %, или на 5,84 тыс. т.

В январе – мае 2012 г. по сравнению с январем – маем 2011 г. импорт кокса увеличился в 3,5 раза, или на 112,69 тыс. т до 158,51 тыс. т на 56,44 млн долл.

Как сообщалось, в апреле импорт кокса в Украину уменьшился на 53,5 %, или на 23,49 тыс. т по сравнению с мартом до 20,4 тыс. т на 7,44 млн долл. В 2011 г. по сравнению с 2010 г. импорт кокса сократился на 48,6 %, или на 148,51 тыс. т до 157 тыс. т на 60,56 млн долл. **(МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).**

В мае экспорт черного металлолома из Украины увеличился на 20,4 %, или на 12,25 тыс. т по сравнению с апрелем до 72,36 тыс. т. Об этом заявил источник в Кабинете Министров.

В мае выручка от экспорта черного металлолома увеличилась на 19,6 %, или на 4,93 млн долл. до 30,09 млн долл. По сравнению с маем 2011 г. экспорт черного металлолома в мае 2012 г. увеличился на 8,5 %, или на 5,68 тыс. т.

В январе – мае 2012 г. по сравнению с январем – маем 2011 г. экспорт черного металлолома из Украины увеличился на 40,7 %, или на 74,11 тыс. т до 256,39 тыс. т на 107,07 млн долл.

Как сообщалось, в апреле экспорт украинского черного металлолома увеличился на 75,2 %, или на 25,79 тыс. т по сравнению с мартом до 60,11 тыс. т. В 2011 г. по сравнению с 2010 г. экспорт черного металлолома увеличился на 20,7 %, или на 137,25 тыс. т и составил 801,7 тыс. т на 320,23 млн долл. **(МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07).**

НАК «Нефтегаз Украины» намерена привлечь у Укргазбанка кредит на 2,489 млрд грн. Об этом сообщает портал госзакупок.

Стоимость обслуживания кредита составляет 447 млн 445 тыс. 200,54 грн. Тендер проводится согласно процедуре закупки у одного участника. Срок предоставления кредита – 2012–2013 гг.

Также «Нефтегаз» намерен продать ПАО «Государственный экспортно-импортный банк Украины» (Укрэксимбанк) облигации внутреннего государственного займа на общую сумму 105 млн грн. Обратная сумма выкупа составляет 108 млн 043 тыс. 950 грн (без НДС). Срок поставки – 2012 г.

Кроме того, НАК планирует продать ПАО «Акционерный коммерческий промышленно-инвестиционный банк» ОВГЗ на общую сумму 500 млн грн.

Обратная сумма выкупа составляет 503 млн 155 тыс. грн (без НДС). Срок поставки – 2012 г.

Ранее сообщалось, что «Нефтегаз Украины» привлек у Газпромбанка (Россия), 41,7 % которого принадлежит российскому газовому монополисту «Газпром», кредитную линию в размере 2 млрд долл. для расчетов за импортный газ (*МинПром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07*).

В мае экспорт кокса из Украины увеличился на 17,7 %, или на 38,19 тыс. т по сравнению с апрелем до 254,26 тыс. т на 62,45 млн долл. Об этом заявил источник в Кабинете Министров.

По сравнению с маем 2011 г. экспорт кокса в мае 2012 г. увеличился на 9 %, или на 20,94 тыс. т.

В январе – мае 2012 г. по сравнению с январем – маем 2011 г. экспорт кокса из Украины увеличился на 22,1 %, или на 191,29 тыс. т до 1057,4 тыс. т на 275,72 млн долл.

Как сообщалось, в апреле экспорт украинского кокса уменьшился на 30,8 %, или на 96,13 тыс. т по сравнению с мартом до 216,07 тыс. т на 52,11 млн долл. В 2011 г. по сравнению с 2010 г. экспорт кокса увеличился на 35,5 %, или на 521 тыс. т и составил 1986,9 тыс. т на 750,3 млн долл. (*МинПром – інформація бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07*).

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій

Американський експерт, який передбачив світову фінансову кризу 2008 р., Н. Рубіні вважає останні макроекономічні показники з Китаю та США, а також боргові проблеми Європейського Союзу підтвердженням реалізації сценарію «ідеального шторму» у світовій економіці в 2013 р. Про це повідомляє американський бізнес-канал CNBC із посиланням на запис Н. Рубіні в його твітері.

Телеканал нагадав, що у травні Н. Рубіні назвав чотири елементи, які спричинять чергову кризу в глобальній економіці у 2013 р.

Серед них він назвав послаблення американської економіки, боргові проблеми ряду європейських держав, спадок темпу розвитку ринків, що розвиваються (emerging markets) – у першу чергу Китаю – та військовий конфлікт в Ірані.

«Сценарій “ідеального шторму” 2013 р., про який писав місяць тому, розгортається», – написав він у понеділок.

CNBC нагадала, що оприлюднені сьогодні дані про інфляцію в Китаї свідчать про значно швидше «охолодження» китайської економіки, ніж очікувалося раніше, а дані про працевлаштування в США у червні показують слабке зростання вже четвертий місяць поспіль.

Н. Рубіні, слова якого наводить американський канал, зазначає, що провідні центрбанки світу не мають більше важелей, аби стимулювати розвиток економіки, як вони це робили у 2008 р.

53-річний Н. Рубіні, який викладає в Stern School of Business у Нью Йорку, став відомим завдяки своїм прогнозам про колапс ринку нерухомості в США, яка призведе до світової фінансової кризи, що дійсно сталося восени 2008 р. (Dr. Doom) (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2012. – 9.07).

Парламент Греції вынес вотум доверия коалиционному правительству премьер-министра А. Самараса, передает Deutsche Welle.

Кабинет поддержали 179 из 300 депутатов, 121 голос был подан против.

Выступивший накануне голосования греческий премьер подтвердил намерение провести в стране необходимые реформы. «Мы будем действовать в соответствии с вердиктом греческого народа и сделаем все необходимое для того, чтобы остаться в еврозоне», – сказал А. Самарас. Он подверг критике оппозицию, отметив, что она «к сожалению, не желает взрослеть и продолжает придерживаться старых догм».

Сегодня новый министр финансов Греции Я. Стурнарас впервые встретится в Брюсселе со своими коллегами из еврогруппы. Главной темой обсуждения, как ожидается, станет возможное смягчение условий предоставления финансовой помощи.

Накануне правительство в Афинах объявило о намерении обратиться к международным кредиторам с просьбой продлить сроки реализации реформ до трех лет. В настоящее время в Греции находятся представители «тройки» кредиторов – Европейского Союза, Европейского центрального банка и Международного валютного фонда. К концу июля они должны дать оценку финансового состояния страны и выполнения взятых ранее обязательств (*МинПром – інформація бизнес-класса (http://minprom.ua)*. – 2012. – 9.07).

Українська влада виконує не всі вимоги щодо контролю за державними коштами. Про це йдеться у звіті Світового банку та Європейського Союзу про ефективність управління державними фінансами, представленому 9 липня в Києві, передає Радіо «Свобода».

Автори звіту зазначають, що Українська держава не проводить довгострокового бюджетного планування, а свої видатки залишає закритими для зовнішнього контролю, а це стоїть на заваді припливу капіталів в Україну.

Українська система управління державними фінансами демонструє середні показники у світовому вимірі, заявив, представляючи звіт, директор Світового банку в Україні, Білорусі та Молдові Цімяо Фань.

Водночас, за його словами, одним з найслабших залишається показник зовнішнього контролю та аудиту. Це зумовлено тим, що повноваження Рахункової палати є недостатніми, а парламентський контроль залишається обмеженим, зазначив він.

«Україна здійснила важливий прогрес у реформуванні управління державними фінансами впродовж декількох останніх років, включаючи аспекти прозорості, передбачуваності та контролю в процесі виконання бюджету і державних закупівель. Проте ще багато слід зробити, особливо у сферах планування капітальних вкладень, складання бюджету відповідно до цілей політики, надійності бюджету, внутрішнього та зовнішнього аудиту», – наголосив Цімяо Фань (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*). – 2012. – 9.07).

Международный валютный фонд прогнозирует рост дефицита госфинансов Украины в 2012 г. до 3,25 % ВВП. Об этом говорится в комментариях МВФ к консультациям по статье IV устава.

«Дополнительное увеличение зарплат и пенсий в отсутствие соответствующего повышения сбора доходов для их финансирования приведет к росту дефицита сводного бюджета и государственных социальных фондов Украины в 2012 г. до 3,25 % валового внутреннего продукта по сравнению с целевым уровнем 1,8 % ВВП», – прогнозирует фонд.

«Дефицит государственной газовой компании (НАК “Нефтегаз Украины”), как ожидается, достигнет 2 % ВВП в этом году, увеличивая общий дефицит государственных финансов», – отмечает МВФ.

В целом дефицит государственных финансов Украины, по оценкам фонда, достигнет 5,3 % ВВП по сравнению с 4,2 % ВВП в 2011 г., 7,4 % в 2010 г. и 8,7 % в 2009 г. Государственный долг Украины, прогнозирует МВФ, в 2012 г. сократится с 36 % ВВП до 34,7 % ВВП. Прирост денежной базы в 2012 г. составит 4 % после 6,3 % в 2011 г., а денежной массы – 5,8 % после 14,7 % в 2011 г.

Рост ВВП Украины, в соответствии с прогнозами фонда, в 2012 г. составит 3 % после 5,2 % в 2011 г., среднегодовая инфляция – 3,8 %, инфляция (декабрь к декабрю) – 7,4 %, курс гривни к доллару на конец 2012 г. – 8,0 грн/долл. МВФ подчеркивает, что постепенное увеличение гибкости обменного курса способствовало бы сохранению уровня резервов и смягчению влияния негативных внешних факторов (*МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua)*). – 2012. – 9.07).

Центробанк Франции ожидает сокращения экономики Франции во II квартале 2012 г., поскольку деловые настроения в стране ухудшились под воздействием слабого внутреннего спроса и высоких налогов. Об этом сообщает Reuters.

Банк Франции подтвердил прогноз прошлого месяца: сокращение ВВП на 0,1 % во II квартале, что ставит экономику, показавшую нулевой рост в первые три месяца года, на грань рецессии.

Ежемесячный индикатор делового настроения во Франции снизился в июне до уровня, невиданного с конца 2009 г., когда экономика

восстанавливалась после худшего спада со Второй мировой войны. Эти данные ухудшат положение президента Ф. Олланда, избранного в мае, который обещал не допустить болезненных мер экономии, реализуемых в других частях Европы.

Спад французской экономики урезал поступления в бюджет, и на прошлой неделе Ф. Олланд объявил о повышении налогов общей стоимостью 7,2 млрд евро для крупных компаний и богатых людей.

Индекс настроений в промышленном секторе сократился до 91 пункта с 92 пунктов с мая, при этом снижение в автомобильной индустрии перевесило улучшения в фармацевтической и сельскохозяйственной сферах. Индекс настроений в сфере услуг упал до 90 пунктов с 92 пунктов в мае. Прогноз для компаний на ближайшие месяцы окружен неопределенностью. Столкнувшись с ухудшением деловой обстановки, многие французские компании сокращают штаты, и хотя уровень безработицы уже и так достиг 13-летнего максимума, опасения о потере еще 75 тыс. рабочих мест могут оправдаться.

Накануне французский премьер Жан-Марк Эро поставил в Национальном собрании вопрос о доверии своему правительству. Первоочередная задача премьера – закрыть дефицит бюджета, который оценивают в 10 млрд евро. Как стало известно, уже этим летом во Франции будут пересмотрены ставки налога, которым облагаются владельцы крупных состояний, повысятся ставки на наследство (*МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2012. – 9.07*).

Греция продала четыре самолета Airbus A340-300, принадлежавшие бывшей государственной авиакомпании Olympic Airways, чтобы погасить государственные долги.

Новым владельцем пассажирских самолетов станет Apollo Aviation Group, предложившая за них в ходе тендера 40,4 млн долл., сообщили в Министерстве финансов Греции.

Средства, которые государство получит от продажи самолетов бывшей госкомпании, будут направлены на выплату государственного долга, по данным Avia News (*Finance.ua (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 9.07*).

Украинцы активно скупают валюту, установив в результате рекорд с начала 2012 года. Как сообщили в Нацбанке, коммерческие банки в июне купили у населения валюты на 1,122 млрд долл., продали – на 1,863 млрд долл., чистый объем покупки наличной валюты населением в июне возрос на 40 % до 41 млн долл.

При этом отрицательное сальдо на наличном рынке в январе было на уровне 556,5 млн долл., в феврале 372,7 млн долл., в марте – 544,1 млн долл., в апреле – 209 млн долл.

Согласно обзору НБУ, отрицательное сальдо интервенций на валютном межбанке в мае составило 704 млн долл. За прошлый месяц НБУ продал

1,289 млрд долл., а пополнил резервы на 584,5 млн долл. (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 9.07).

Правительство Украины планирует осуществить заимствования для финансирования государственного бюджета в 2012 г. на уровне 98,5 млрд грн, из которых 61 млрд грн – внутренние, 37,5 млрд грн – внешние. Об этом говорится в Среднесрочной стратегии управления государственным долгом на 2012–2014 гг., утвержденной постановлением Кабинета Министров № 607 от 10 мая т. г. и обнародованной в газете «Урядовый курьер» от 7 июля 2012 г.

«В 2013-м и 2014 годах прогнозный объем заимствований составит соответственно 82 млрд грн и 94,3 млрд грн», – говорится в документе.

По расчетам Кабмина, в т. г. ожидается рост суммы государственного долга с 357,3 млрд грн до 415,3 млрд грн.

Основным фактором усиления долговой нагрузки на госбюджет в ближайшей и среднесрочной перспективе в правительстве называют необходимость погашения долгов, осуществленных за последние четыре года (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2012. – 9.07).